

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Verksted i barnehagen,
en litteraturstudie

Workshop in the kindergarten,
a literature study

Kandidatnummer: 224, 255 og 415

Bacheloroppgave i barnehagelærer med vekt på kunst,
kultur og kreativitet. Fakultet for lærerutdanning, kultur og
idrett (FLKI)

Veileder: Katrine Tufta

Innleveringsdato: 31.05.2021

Antall ord: 11 921

Vi bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Nå har tre år av barnehagelærerutdanningen gått, og det har skjedd mye fortere enn vi kunne ha sett for oss. Vi har gjennom de “kjappe” tre årene tilegnet oss mye kunnskaper rettet mot barn og barnehage, med særlig fokus på det kunstfaglige.

I begynnelsen av studiet var vi tre noe beskjedne, og ikke av dem som først tok til ordet. Etter hvert ble vi tryggere på oss selv gjennom å lære å “syng stygt” i musikk, bruke kroppen til å uttrykke oss i drama og lage brukbare gjenstander i forming. Vi tre ble også med tiden gode venninner, og kom inn i en god kollokviegruppe (som vi nå kaller kohort), som fant på mye sprell i timene og ikke minst støttet vi hverandre gjennom fagene, på grupperommene, gjennom mange ulike eksamener og på fritiden.

Takk til lærerne våre i kunst, kultur og kreativitet som har måtte holde ut med alt sprellet vi fant på. En EKSTRA takk til vår veileder Katrine Tufta som har måtte guide oss gjennom et hav av mange mulige problemstillinger og måter å skrive bachelor på. Fra en ide på å observere i barnehager, til en total helomvending mot litteraturstudie (som følge av Covid-19). En siste takk til venner og familie som har støttet oss i utdanningen, og kanskje har måtte høre oss snakke om ulike ting som ikke alltid kan virke interessant for dem.

Summary

The topic of this thesis is workshop. We have researched and written about how the syllabus literature defines workshop so we can gain a broader understanding of the term.

The thesis statement is:

“How does the literature used by the kindergarten teacher education in three educational institutions define the term workshop?”

We did a literature study, in order to answer the question. We looked at the recommended syllabus literature from three different educational institutions within the subject crafts in art, culture and creativity 1, in addition to looking at the Framework Plan for Kindergarten.

The result shows that it is quite complex to define a workshop. It can be defined based on the purpose, where the workshops are placed, the size of the workshop, or what materials it contains. By defining materials and workshops towards a particular purpose, one also determines their importance.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Summary	2
Begrepsavklaring	6
1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	7
1.2 Problemstilling.....	8
1.3 Oppgavens oppbygging og avgrensning.....	8
1.3.2 Verksted i Rammeplanen.....	8
1.3.2.1 Rammeplanen for barnehagen 1995.....	9
1.3.2.2 Rammeplanen for barnehagen 2006, 2011 og 2013.....	9
1.3.2.2 Rammeplanen for barnehagen 2017.....	10
2. Teori	11
2.1 Kari Carlsen.....	11
2.2 Ulla S. Christiansen.....	12
2.3 Jesper Froda og Suzanne Ringsted.....	12
2.4 Bente Fønnebø.....	13
2.4.1 Flyktige verksted.....	14
2.4.2 Faste verksted.....	14
2.4.3 Mobile verksted.....	14
2.5 Mia Mylesand.....	15
2.6 Eli Thorbergsen.....	15
2.7 Arne Trageton.....	16
2.7.1 Materialinndeling.....	16

3. Metode.....	18
3.1 Litteraturstudie.....	18
3.1.1 Kvalitativ og kvantitativ metode.....	19
3.1.2 Kriterier for datamaterialer.....	19
3.1.3 Hvordan vi fant pensumlistene.....	21
3.1.3.1 Pensumliste hos DMMH.....	21
3.1.3.1 Pensumliste hos HVL.....	21
3.1.3.1 Pensumliste hos OsloMet.....	22
3.2 Primær- og sekundærkilder.....	22
3.3 Søkeprosessen.....	22
3.4 Kritikk av metode.....	23
4. Resultater.....	25
4.1 Pensumlitteraturen fra tre utdanningsinstitusjoner.....	25
4.2 Hva vi fant i de konkrete bøkene.....	27
4.2.1 Kari Bakke: <i>Kunsten å skape i flate og rom</i>	27
4.2.2 Karin Furness: <i>Å skape gjennom forming</i>	27
4.2.3 Fønnebø: <i>Forming som jazzete improviserende bevegelser</i>	28
4.2.4 Fønnebø: <i>Kunstneriske bevegelser i barnehagen</i>	28
4.2.5 Fønnebø: <i>Å tegne sammen</i>	28
4.2.6 Tove Jonstoj og Åsa Tolgraven: <i>Hundre måter å tenke på</i>	29
4.2.7 Nina Frisch: <i>Barnehagens historie i et kunst- og håndverksfaglig lys</i> . 30	
4.2.8 Ann-Hege Lorvik Waterhouse: <i>I materialenes verden</i>	30
4.3 Sammendrag av resultat.....	31
5. Drøfting.....	32

5.1 Definisjoner på verksted.....	32
5.1.1 Former for verksted.....	33
5.2 Verkstedspedagogikk og Reggio Emilia pedagogiske filosofi.....	35
5.3 Rammeplanen.....	37
5.4 De ulike utdanningsinstitusjonene.....	37
6. Avslutning.....	39
6.1 Konklusjon.....	39
Referanseliste.....	41
Figurliste.....	44
Vedlegg.....	45
Vedlegg 1. Tabell over søkeprosessen	
Vedlegg 2. DMMH Pensumliste	
Vedlegg 3. HVL Pensumliste	
Vedlegg 4. OsloMet Pensumliste	

Begrepsavklaring

Begrep	Definisjon
Artefakt	Menneskeskapt gjenstand.
DMMH	Dronning Maud Minne Høgskole.
Estetisk	Sanselig vurdering av noe, der verdi, harmoni, skjønnhet og balanse er med i vurderingen.
HVL	Høgskolen på Vestlandet.
KKK	Kunst, kultur og kreativitet.
Kunstnerisk forstyrrelse	En ide om å gjøre det kjente til det ukjente.
Lager	Et sted til å oppbevare/lagre ting og utstyr, ofte låst eller utilgjengelig.
OsloMet	Oslo Metropolitan University.
Performancekunst	En form innen billedkunst der kunsten ikke er et fysisk objekt, men selve handlingen, aksjonen er verket.
Reggio Emilia	En pedagogisk filosofi som fikk sitt utspring i den italienske byen Reggio Emilia etter 2. verdenskrig.
Tradisjonelle verksteder	Verksteder der ting har fast plass på et fast rom. Eks. Sløyd og syrom.

1. Innledning

I dette kapittelet presenterer vi bakgrunnen for valg av tema. Vi vil også presentere problemstillingen, og vise til oppgavens oppbygging og avgrensning. Før selve teorien blir presentert, ser vi også på de ulike rammeplanene som er blitt skrevet, for å se hva vi kan finne om verksted i dem.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Utgangspunktet for vårt temavalg var at vi hadde en interesse for forming ute. En lærer snakket med oss om sandkasser i barnehagen, noe som vekket vår nysgjerrighet om hvordan man kunne bruke denne lekearenaen. Vi så da for oss en observasjonsstudie om bruken av sandkasser i barnehager, men på grunn av årstiden undersøkelsen ville ha blitt gjennomført i, der vi risikerte at sandkassen ville være hard som følge av kulde, valgte vi å ikke gjøre dette. Vi rettet heller fokuset mot hvilken litteratur som finnes om sandkasser, og kom da over verksted som begrep, samt tips og opplysninger om lagring av materialer man kunne ha i sandkasser. Dette førte oss i retning av mobile verksteder, og da oppdaget vi at det fantes flere teorier omkring verksteder. På forhånd tenkte vi at verksted var et sted for oppbevaring av materialer og utstyr, og at det var tradisjonelle innredde rom til spesifikke formingsaktiviteter som for eksempel sløyd og sy-rom. På grunn av at Covid-19 situasjonen gjorde hverdagen vår uforutsigbar, der det var en risiko for nedstenging av barnehager, bestemte vi oss for å gå bort fra observasjonsstudie og heller gjøre en litteraturstudie. For å få en mer spisset studie av teori, valgte vi å se på hvilke teorier om verksted det var å finne på barnehagelærerstudiet i faget Kunst, kultur og kreativitet 1 (KKK1).

Barnekonvensjonen punkt 31. fastslår at barn har rett på å møte og engasjere seg i kunst og kulturliv. Punkt 29. omtaler målet med utdanning og sier at «Utdanningen skal fremme utvikling av barnets personlighet, og teoretiske og praktiske ferdigheter» (Barne- og familiedepartementet, 2000). Vi forsto de to sitatene i den retningen at barnehagen skal legge til rette for kunst og kulturliv til barn for å fremme deres danning. Hvis barnehagelærere skal legge til rette for barns kunstopplevelser for å fremme personlig utvikling hos barn og gi dem teoretiske og praktiske ferdigheter, må man ha kunnskaper om disse områdene. Vi tenkte det derfor var viktig å se på hvordan pensumlitteraturen definerer verksted fordi dette kunne gi en større forståelse for hva dette er. Ved å få en bredere forståelse av begrepet verksted vil en

kunne bruke denne forståelsen i det videre pedagogiske arbeidet med barn. Så hva er egentlig et verksted?

1.2 Problemstilling

Vi valgte å se nærmere på litteraturen som tilbys ved barnehagelærerutdanningen i tre store studentbyer, Oslo, Bergen og Trondheim. I Oslo valgte vi Oslo Metropolitan University (OsloMet), fra Bergen valgte vi Høgskulen på Vestlandet (HVL) og fra Trondheim valgte vi Dronning Maud Minne Høgskole (DMMH). Basert på dette lyder vår problemstilling som følgende:

«Hvordan defineres verksted i litteraturen på barnehagelærerutdanningene på tre forskjellige utdanningsinstitusjoner?»

1.3 Oppgavens oppbygging og avgrensning

Med denne problemstillingen var vi ikke ute etter å finne den beste definisjonen av verksted, men heller finne likhetene og forskjellene i pensumlitteraturen. Vi valgte derfor å gjøre en litteraturstudie. I kapittel 2 har vi lagt frem relevant teori som omhandler begrepet verksted. I kapittel 3 har vi begrunnet valg av metode og presentert metodetype og metodekritikk. I kapittel 4 har vi vist vi frem resultatene vi fant i pensumlitteraturen. I kapittel 5 har vi drøftet resultatene opp mot teori og rammeplanen fra kapittel 1 og kapittel 2. I kapittel 6 har vi oppsummert det vi har funnet ut og har kommet med en konklusjon.

1.3.2 Verksted i rammeplanen

Rammeplanen for barnehagen er en forskrift til barnehageloven, gjennom den blir barnehagens formål, innhold og barns medvirkning utdypet. Rammeplanen skal sikre at alle barn får et barnehagetilbud av god kvalitet. Alt innhold og aktivitet i barnehagen skal være forankret i rammeplanen, og den er derfor selvsagt på pensumlistene til alle barnehagelærerutdanningene ved utdanningsinstitusjoner i Norge. I lys av dette var det da naturlig for oss å se på hva rammeplanen i dag sier om verksted, og hva som har blitt skrevet om begrepet i tidligere rammeplaner. Vi forutså at begrepet verksted ville være nevnt. I rammeplanene har vi sett hovedsakelig på kunnskapsområdet kunst, kultur og kreativitet for å få svar på om de sier om verksted.

I en årrekke har det kommet nye rammeplaner for barnehagen: 1995, 2006, 2011, 2013 og 2017. Vi begynte med den første og eldste rammeplanen, for deretter å gå kronologisk fremover i tid.

1.3.2.1 Rammeplanen for barnehagen 1995

Rammeplanen fra 1995 var den første rammeplanen som ble publisert. I denne får vi vite at forming er tegning, maling, modellering, papirarbeid, forming i tre og tekstil, samt bygge og konstruksjonsleker i ulike materialer. Rammeplanen sier konkret at barn uttrykker og bearbeider tanker, følelser, iakttagelser og sin oppfatning av virkeligheten gjennom forming. Barn skal ha tilgang til rikelig og varierte materialer for formingsarbeid inne og ute. De skal ha muligheten til å arbeide selvstendig, og med andre. Det står også at barn må lære å bruke verktøy og utstyr. Voksne skal være hjelpelige med å lære barn ferdigheter og teknikker de senere kan få bruk for. Det står at en viktig side av progresjonen et barn får i barnehagen, er knyttet til langtidsplanlegging over flere år, der barnet introduseres for bruken av formingsmaterialer, verktøy og teknikker. Videre i rammeplanen står det i kort sammenfattelse at barnehagen burde besøke lokale håndverkere og kunstnere for å få direkte opplevelser av tradisjoner og teknikker i kunst og håndverk, slik at barnas forhold til dette blir mer inderlig og personlig. Mot slutten står det også at de voksnes holdninger til barnas arbeid, og gjennom egen interesse og hva som vektlegges, indirekte kan formidle voksnes forventninger og prioriterte livsområder (Barne- og familiedepartementet, 1995, s. 73-74).

1.3.2.2 Rammeplanen for barnehagen 2006, 2011 og 2013

Rammeplanen for barnehagen fra 2006, 2011 og 2013 hadde helt samme innhold når det kom til fagområdet kunst, kultur og kreativitet. Det som står i disse rammeplanene, ligger nærmere rammeplanen vi bruker i dag. De skiller seg fra Rammeplanen 1995, der det sto mer konkret hva en skulle arbeide mot. I de følgende rammeplanene derimot er de mer åpne for tolkning, med rammer og anbefalinger for hva som forventes innenfor fagområdet. Det skrives om opplevelse av kunst og kultur, og å selv uttrykke seg estetisk. Samhørighet av kulturelle opplevelser og å skape/lage noe sammen. Barn har sin egen kultur gjennom sine egne opplevelser, og gjennom erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barna få et mangfold av muligheter for sansing, opplevelser, utprøvinger, skapende virksomhet, kommunikasjon og tenkning. Det står også at formidling av kunst og kultur bidrar til å skape fortrolighet med og tilhørighet til kulturelle uttrykksformer. Videre i rammeplanene står det også at barna skal ha

tilgang til varierte materialer og verktøy for skapende virksomhet (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 36).

1.3.2.3 Rammeplanen for barnehagen 2017

Rammeplanen fra 2017, som er den nyeste rammeplanen til nå, bygger på rammeplanen fra 2006, 2011 og 2013. Her ble det innført et nytt kapittel om barnehagens digitale praksis hvor det blant annet står at personalet skal utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Dette kan trekkes inn til kunnskapsområdet for kunst, kultur og kreativitet, der vi også fant et punkt der det står at barnehagen skal bidra til at barna får bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk. Det står også at barnehagen skal la barna møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk, som gjenspeiler et mangfoldig samfunn, og at barna skal ha tilgang til ting, rom og materialer. Barnehagen skal også bidra til at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Motsetning til de tidligere rammeplanene, som vektlegger opplevelse av den enkelte kulturen barna vokser opp i, nemlig lokalsamfunnet.

Etter å ha undersøkt og lest rammeplanene, så vi at verksted ikke nevnes direkte i rammeplanene som et begrep. Det blir derimot nevnt i alle rammeplanene at barna skal ha tilgang på utstyr og materialer, og at personalet skal motivere og oppmuntre barn til å uttrykke seg gjennom skapende virksomhet, samt gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer (Barne- og familiedepartementet, 1995, s. 74, Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 36, 2017, s. 33). Dette var verdt å legge merke til, særlig da vi forventet å finne noe konkret om verksted. Vi har diskutert om hvorfor rammeplanene ikke inkluderer begrepet verksted under kapittel 5. Drøfting.

2. Teori

I dette kapittelet presenteres teorier omkring verksted som bidrar til å svare på problemstillingen om hvordan verksted defineres i litteraturen på barnehagelærerutdanningen. Vi har satt teoriene i alfabetisk rekkefølge til de som har skrevet om teoriene, basert på etternavnene deres. De teoriene som står i dette kapittelet, er fra primærkilder basert på det vi har funnet fra pensumlitteraturen fra de tre utvalgte utdanningsinstitusjonene. Hva vi konkret har funnet om verksted fra den anbefalte pensumlitteraturen kommer i kapittel 4. Resultat.

2.1 Kari Carlsen

Carlsen skriver i sin doktoravhandling om forming i lys av Reggio Emilias atelierkultur. Her omtaler hun blant annet Reggio Emilias pedagogiske filosofi, atelieret og rommet som den tredje pedagog. Loris Malaguzzi blir gjerne ansett som grunnleggeren av Reggio Emilia pedagogiske filosofi, likevel publiserte han aldri sin pedagogiske filosofi skriftlig. Carlsen skriver at dette kan ha vært fordi han ikke ønsket at en spesifikk metode skulle etableres. Dette betyr likevel ikke at teori er uviktig, men at det blir presentert flere måter å tenke på. Teorien blir brukt for å forstå praksisen bedre, enn som en arbeidsmal. Grunnlaget i den pedagogiske forståelsen tar utgangspunkt i at individet bygger sin egen kultur og kunnskap sammen med andre. Reggio Emilia bruker ordet ”språk” som en metafor på barns mangfoldige uttrykksformer. Det finnes utallige måter å uttrykke seg på. Man kan eksempelvis uttrykke seg gjennom dans, maling, bygging eller sang. I Reggio Emilia ses alle disse språkene som viktige. Alle språkformene har ulike kvaliteter, der ingen av språkene kan erstattes av et annet. Reggio Emilia ser også på språkene som en viktig måte å sikre barns medvirkning, ytringsfrihet og demokratiske ferdigheter. En åpen utforskning med bruk av sansene er viktig for at barna skal oppleve noe nytt og overraskende i prosessen de er i. Ved bruk av uventede elementer kan man skape ny mening, humor og lek, noe som kan tas med videre inn i læringsprosessen (Carlsen, 2015, s. 24, 31, 33, 93, 144 og 355).

Atelieret er et verksted hvor det estetiske utøvende er sentralt for barnas læringsprosesser. Atelieret i Reggio Emilia inneholder et rikt utvalg av materialer og verktøy. Her kan man blant annet finne materialer som papir og farger, pensler, sager og sakser, leire, metall, tekstiler og datamaskin. Dette gir mulighet for at barna kan uttrykke seg på ulike måter. Det er viktig at atelieret ikke skal brukes til å gi barna kunsttimer hvor de skal lære spesifikke

ferdigheter som maling, modellering eller tegning. Det er nemlig prosessen i det undersøkende arbeidet i atelieret som er viktig (Carlsen, 2015, s. 20-22 og 26). Hos Reggio Emilia blir rommet sett på som den tredje pedagog. Med dette mener de at rommets utforming vil være med på å påvirke læringsprosessene i det undersøkende arbeidet til barna. Den første pedagog er imidlertid læreren, og den andre pedagog er barn som lærer andre barn. Det fysiske miljøet og måten rommet er tilrettelagt på, vil ha en stor innvirkning på læringsprosessene. Det er derfor viktig at de voksne er bevisste på utformingen av rommet, og hva rommet kommuniserer (Carlsen, 2015, s. 34-35).

2.2 Ulla S. Christiansen

I boken *Se! Jeg lager spor*, skildrer Christiansen atelieret som et rom, og som en tankegang. Hun bygger på syv års arbeid med barn i en barnehage som var bygd ut av en gammel skole. Skolebiblioteket ble gjort om til et atelier, der det ble malt bilder og filosofert over livet. Barna ble samarbeidspartnere og det oppsto en kultur der den enkelte og fellesskapet utfylte hverandre. Dette ga rom for eksperimentering og fordypelse. De ville møte livet med nysgjerrighet på seg selv og verden de levde i, slik at de kunne fortsette å stille spørsmål, eksperimentere og undre seg (Christiansen, 2008, s. 9).

Christiansen beskriver atelieret som et stort, lyst rom som er innredet med ulike tegne og maleutstyr, slik at både barn og voksne kunne uttrykke seg på forskjellige måter. Atelieret er utstyrt med en dør for å gi barn ro til fordypning. Hun forteller at det også sto staffelier, maling, pensler, maleruller og en vask til å skylle pensler på rommet. Det var også border og stoler slik at barna kunne sitte å tegne. Videre skildrer hun hvordan atelieret også var utstyrt med kurvstoler og et lite bord, og var stedet der barn og voksne kunne ta seg en hvil. Hun skriver også at rommet inneholdt et dukkehus og et dukketeater, men at hele rommet var bygd slik at det raskt kunne endre funksjon, for eksempel om det skulle bli behov for mer gulvplass til fellesmalerier (Christiansen, 2008, s. 35).

2.3 Jesper Froda og Suzanne Ringsted

Froda og Ringsted skriver i sin bok *Plant et verksted* at et verksted er et sted hvor man på forhånd har bestemt hvordan enkelte materialer og utstyr skal organiseres til en bestemt aktivitet. De skriver også at et verksted er en måte å innrette seg på og legge til rette for pedagogisk arbeid, der det er lett og inspirerende for barn å bli med på aktiviteter. Froda og

Ringsted definere fire former for verksteder: *Permanente eller midlertidige verksteder* er verksted som alltid finnes i barnehager eller som opprettes midlertidig for noen uker eller måneder på fast sted, for å brukes til tema eller prosjektperioder. *Stasjonære eller mobile verksted* er verksteder som har et fast sted i barnehagen, eller verksteder som er flyttbare ved at de plasseres på et bord med hjul eller en tralle. Barn og personalet kan flytte det mobile verkstedet dit de trenger det, både inne eller ute. Mobile verksted kan være avgrenset til ett materiale og utstyr, for eksempel i en sekk. *Innendørs- eller utendørs verksteder* er verksted der man oppfordres til å tenke utradisjonelt når man lager verksted inne eller ute. Det kan innebære verksteder knyttet til ild, jord, luft og vann, til for eksempel uteplasser etablert utenfor barnehagen i lavvo, ved bål plass, i kunstparker eller ved gapahuk. *Materialbestemt eller emnebestemt verksted* er steder der en innredning primært har tatt utgangspunkt i materialer (f.eks. et fag- eller kunnskapsområde). Verkstedene kan kombineres, hvis man for eksempel velger å ha flere former for verksteder, på ulike plasser i samme rom (stasjoner), med at noe står der fast, og noe kan bli lagt til (Froda og Ringsted, 2008, s. 252-253).

2.4 Bente Fønnebø

Fønnebø skriver i sin bok *Kunstneriske bevegelser i barnehagen* at verksted kan best forklares som et sted der utvalg av materialer/utstyr er eller oppbevares. Et verksted trenger ikke nødvendigvis å være et bestemt rom med hyller eller lignende, som gjerne er veldig typisk å tenke på når det er snakk om verksted. Det kan også være i små beholdere, koffert, traller eller noe annet. Fønnebø har brukt Tragetons materialinndeling for å fordele innholdet i et verksted. På denne måten kan man finne mange ulike verksteder, også i barnehager. Ved å samle på materialer etter kategoriene, kan dette bidra med å tydeliggjøre egenskapene, formen eller kvaliteten til materialene. Det kreves variert materialkunnskap for å se muligheter i materialer lokalt for det verkstedpregende i barnehagens inne- og utemiljøer. Materialer som sand, jord, stein, trepinner, leire, vann, is og snø samt andre naturmaterialer som finnes i miljøet, bør tilpasses barna og ikke omvendt (Fønnebø, 2014, s. 261-262). Begrepet verksted deles opp i underkategorier som flyktige verksted, faste verksted og mobile verksted. Dette er begreper som Fønnebø har videreutviklet fra verkstedene til Froda og Ringsted. Fønnebø har skrevet at hennes definisjoner på verksted er til å inspirere barnehagepersonalet til varierte og fleksible arbeidsmåter (Fønnebø, 2014, s. 258). Nedenfor har vi definert hva de enkelte verkstedstypene inneholder av materialer, og hvilken form de tar.

2.4.1 Flyktige verksted

Det flyktige verkstedet er verksted som varer så lenge leken varer. De opprettes der og da, enten av barna eller av personalet. Er det barna som oppretter verkstedet er det ofte spontant gjennom lekeprosesser, ved at det skjer noe som vekker barnas interesser og de trenger å samle inn materialer. Er det personalet som lager det, er det gjerne planlagt gjennom at et rom i barnehagen får tilført noe nytt, spennende, ukjent som en tilføring av et tema eller interesse som oppstår i barnegruppen. Slike verksted oppstår på en dag eller uke, og tas gjerne ned eller ryddes vekk igjen etterpå. Innenfor flyktige verksted har vi underkategorier som *performative verksteder* og *foranderlige verksteder*. *Performative verksteder* har avgrenset varighet lik performancekunst (Fønnebø, 2014, s. 258-259). Det typiske med et slikt verksted er at barn konstruerer og bygger små rom i rommet om de får mulighet, og har tilgang på utstyr og ting å bygge med. *Foranderlige verksteder* kan være knyttet til en bestemt lek, interesse eller et tidsavgrenset prosjekt. Slike verksteder kan oppstå gjennom lek fordi det kanskje ble et behov for en hytteinstallasjon. Dagen etter er det kanskje andre behov som skaper et annet verksted med pappesker eller klosser (Fønnebø, 2014, s. 258-259).

2.4.2 Faste verksted

Det faste verkstedet er et verksted som har sin faste plass i barnehagens rom, og er så store at de ikke kan flyttes på. Verkstedene er en del av en fast innredning, for eksempel klosserom/konstruksjonsrom eller et rom med gjenbruksmaterialer. Noen barnehager har flere faste verksteder i det samme allrommet, mens andre har atskilte formingsverksted, kunstatelier eller vannrom. Man gjør de faste verkstedene inspirerende for barna ved å velge å fremheve, tydeliggjøre eller avgrense noe. For eksempel ved å lage et podium i barns arbeidshøyde hvor gul, blå eller rød Lego er samlet. Eller det kan være lys-, klippe-, og collageverksted. Et tegne-verksted bør ha tegneutstyr, overhead og papir i ulike kvaliteter ordnet med oversiktlige fotoer som viser hvor de ulike tingene hentes og plasseres etter bruk. Barna trenger struktur i rommene for å finne frem og orientere seg trygt i den eksisterende materialitet (Fønnebø, 2014, s. 259-260).

2.4.3 Mobile verksted

Det mobile verkstedet er verksted som er flyttbart, enten på et trillebord, verkstedkoffert eller verkstedskasse, og som kan tas med der det er behov for det og kan plasseres for en kortere tid. De mobile verkstedene er flyttbare og kan derfor benyttes inne på avdelingene eller basene, og ute for eksempel på tur i en vogn eller i en kasse på hjul. En trillebår med

hageredskaper eller utstyr er et trillende verksted. Det kan være en kasse med kongler eller tekstiler som kan samles av barna på bagasjebrettet, trehjuls sykkel eller plasseres på en benk ute. Poenget med å definere noe som mobilt er flyttbarheten til gjenstander og ting i liten form. Mobile verksted kan lett konstrueres i alt som kan bæres eller skyves (Fønnebø, 2014, s. 261).

2.5 Mia Mylesand

Mylesand har skrevet i sin bok *bygg og konstruksjon i barnehagen* at bygge- og konstruksjonskrok, eller et verksted bør inneholde en variasjon av materiell. Hun har delt byggemateriell inn som basismateriell eller fordypningsmateriell. Materiell kan også deles inn i kategorier som ferdig konstruksjonsmateriell, kreativt avfallsmateriell eller forbruksmateriell, utemateriell, innemateriell, bevegelig materiell og statisk materiell. Hvordan vi definerer materialer og materiell, er med på å avgjøre verdien av dem. Denne diskusjonen har funnet sted i formingsfaget opp gjennom mange år, i forbindelse med benevnelser som søppelmateriale, gratismateriale og gjenbruksmateriale. Søppelmateriale er gjerne søppel i én kontekst, men når man trekker det inn i en skapende prosess, er det plutselig ikke søppel likevel, og bør derfor få en annen benevnelse (Mylesand, 2008, s. 73-79).

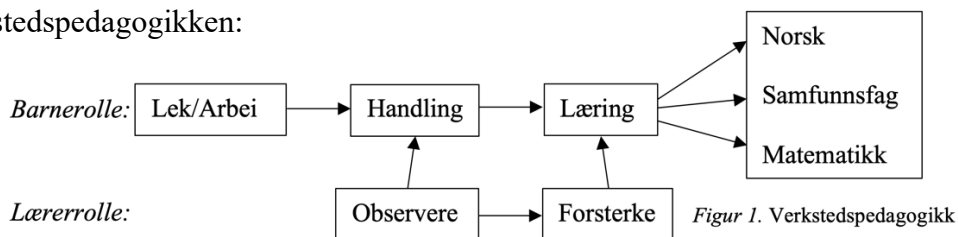
2.6 Eli Thorbergesen

Thorbergesen har definert verksted i boken *barnehagens rom* som å ordne materialer og utstyr i klare sammenhenger, som gjøres tilgjengelig for å stimulere virksomheten. Dette kan bidra til å rokke ved synet om at verksted er noe uoverkommelig og kostbart. Det er enkelt å ordne materialer i klare sammenhenger og bringe dem frem i uventede sammenhenger. Å overskride et skille mellom materialer (ting, interiør, materialer) og immaterielle (menneskelige faktorer) artefakter kan gjøre verksted til noe hverdagslig og handler om å bringe personalets eller barns fortellinger, sanger eller eventyr inn i skapende prosesser med materialer. Uventede sammenhenger er særlig aktuelt i improvisasjon, lek og læring der flere impulser fra flere estetiske områder kan vekke barns estetiske oppmerksomhet og få frem estetiske dimensjoner og hendelser. Verksted er et sted som har det nødvendige utstyret og materialene man trenger for å kunne undersøke, forme og lære. Likevel trenger ikke et verksted nødvendigvis å være et eget rom. Det kan være hjørne av rommet, en hylle med ulike materialer, eller det kan oppbevares i kasser som man kan flytte på. Det kan også

konstrueres på et barnehagegjerd, på en port eller ved inngangspartiet. For eksempel kan en henge opp ulike fargerike stoffer som blafrer i vinden, for å bryte opp med de vante synsinntrykkene og ønske velkommen til barnehagen på nye måter. Mange undringer og visuelle impulser kan settes i gang med nye enkeltelementer i uterommet spesielt rettet mot de flersanselige i barnehagen, nemlig barna (Thorbergesen, 2007, s. 71)

2.7 Arne Trageton

Trageton kom med boken *verkstedspedagogikk 6-10 år* der han skildret pedagogisk virksomhet på verksteder. Han laget en modell som forklarte voksenrollen og barnerollen i verkstedspedagogikken:

Forklaringen av modellen viser til hvordan voksne kan legge opp til verkstedspedagogisk arbeid. Den begynner til venstre med at barn begynner å leke eller arbeide med materialer, og gjennom dette skapes det en handling. Denne handlingen kan føre til effektiv læring på motorisk, emosjonelt, sosialt, kognitivt og kommunikativt område. Denne læringen er et effektivt utgangspunkt for tverrfaglig undervisning. Læreren er å observere leken eller arbeidshandlingen for å undersøke hvilket nivå barnet er på. Dette gir grunnlaget for å forsterke læring gjennom samtale med barna om begreper de interesserer seg for. Læreren med sin fagkunnskap vil styre den konkrete begrepslæringen mot de konkrete skolefagene (Trageton, 1992, s.16-17).

2.7.1 Materialinndeling

Trageton lagde også en materialinndeling for å tydelig fordele hva slags materialer verkstedene inneholder. Han begynte først med å dele dem inn i 2-dimensjonale og 3-dimensjonale materialer.

2-dimensjonale		3-dimensjonale		
Koloristisk	Grafisk	Plastiske	Konstruktive	
			Faste	Fleksible
<u>Farger:</u> Fettfarger. Lim. Vannmaling. Oljekritt.	<u>Svart/hvitt:</u> papir. Blyanter. Tusjer. Kull.	Leire. Plastelina. Sand. Jord. Snø.	Byggeklosser. Trebiter. Metallrør. Plastbokser. Stener. Kongler. Pinner. Papp.	Stoffer. Garn. Tekstiltråder. Piperenser. Folie. Papir. Ull. Mose. Skumgummi.

Figur 2. Materialinndeling

Vi ser utfra tabellen at i 2-dimensjonale materialer finner vi underkategoriene koloristiske og grafiske materialer. I koloristiske materialer finner vi gjenstander som fettfarger, lim, vannmaling og oljekritt. I grafiske materialer finner vi papir av ulike kvaliteter, blyanter i ulike bløthetsgrader, tusjer og kull. I 3-dimensjonale materialer deler han materialene også inn i to kategorier, plastiske og konstruktive. I plastiske materialer finner man leire, plastelina, sand, jord, snø og lignende. I konstruktive materialer delte han materialene opp i to nye underkategorier, faste og fleksible. I faste materialer finner vi byggeklosser, trebiter, metallrør, plastbokser, steiner, kongler, pinner eller papp. I fleksible materialer finner vi stoffer, garn, tekstiltråder, piperenser, folie, papir, ull, mose og skumgummi (Trageton, 1986, s. 33).

Trageton har skrevet i sin bok *barns skapende leik 2-7 år* at materialer skal ha en fast lagringsplass i en verktøysbod eller på et uteverksted (verksted stående ute under tak). Det skal være en arbeidsbenk barna kan bruke med ulike materialer og utstyr tilgjengelig på en oversiktlig måte. Her listes det opp blant annet skrutrekker, hammer med klo, små og store sager, driller med diverse bor, rasper, ulike variasjoner av kniver, vater og tommestokk. Han har også beskrevet utstyr som trengs for å kunne konstruere ting med tekstiler; sakser, avbitere, ulike variasjoner av nåler, strikkepinner, heklenåler, vevrammer, syrammer og sveivemaskin (Trageton, 1986, s. 196-198). Han har ikke skrevet direkte hva slags type verksted dette er snakk om, men beskriver lagringsplassen for materialer. Trageton har også beskrevet hvordan rom kan fordeles slik at det kan oppstå et brukbart arbeidsmiljø for skapende lek. Han har blant annet skrevet at inne i en barnehage skal det være en klossekrok med konstruktive faste, en krok med madrasser og puter for å lese, kose og sitte. Det skal også være en utkledningsplass, en plass med leker og planter, ulike border med plass til å tegne eller male, holde på med sand eller leire, og et tredje bord til konstruktive fleksible materialer. Ute har Trageton skildret at det bør være solide arbeidsbord som inneholder ulike variasjoner av 2-dimensjonale og 3-dimensjonale materialer. Det står også at det skal være en sandkasse med fuktig sand, og en med tørr sand (Trageton, 1986, s. 68, 123).

3. Metode

Metode er redskapet man bruker for å samle inn data for det man ønsker å undersøke (Dalland, 2020, s. 54). Derfor skal vi i denne metodedelen fortelle om den valgte metoden, hvordan vi gikk frem for å finne teoriene, og litteraturen som bidro til å besvare problemstillingen om hvordan pensumlitteraturen definerte verksted fra de tre ulike utdanningsinstitusjonene. I dette kapitlet står det om hvordan vi gjorde vår litteraturstudie, hvorfor vi tok en kvalitativ metode, konkret hvilke kriterier vi satte for datainnsamlingen før vi begynte. Om kriteriene står det også kort om de ulike utdanningsinstitusjonene vi valgte, og hvordan vi gikk frem for å finne de ulike pensumlistene hos hver av dem. Vi forklarer videre om primær og sekundærkilder som vi benyttet oss av, for deretter å skildre søkeprosessen og hvilke søkeord vi benyttet oss av til litteraturstudiet. Til slutt i dette kapitlet kommer det kritikk til vår egen metode, og hvordan man kunne gjort ting annerledes.

3.1 Litteraturstudie

I litteraturstudiet er det selve litteraturen som skal undersøkes, det som allerede er forsket på og skrevet om. Dette kan være teoretiske artikler og bøker. Ved å foreta en litteraturstudie kan man systematisere kunnskapene. Vi finner derfor ikke nye kunnskaper, men muligens nye erkjennelser ved å sammenligne flere artikler og bøker. Å systematisere litteraturen vil si at vi oppsøker den, samler den, sammenlikne og vurdere den. Lærebøker regnes som en akademisk sjanger, og man finner mye relevant kunnskap som kan benyttes. Ofte refererer lærebøker til andres forskningsresultater, teorier og faglige argumenter, og gjennom det kan det bli vanskelig å vite hvor grundig argumentene faktisk er. En bør finne artikler eller bøker som er primært av forfatteren eller forskeren selv (Støren, 2013, s. 16-17).

Metodekunnskapen i en litteraturstudie handler først og fremst om vår informasjonskompetanse: Vår evne til å være på søken etter temaer og få forståelse for hvilke søkeord som skal til for å komme til spesifikke temaer. Det handler også om ens evne til å engasjere seg i temaer som kanskje ikke var av umiddelbar interesse, men som man kan bli engasjert gjennom å fordype seg i det (Støren, 2013, s. 37-38). En litteraturstudie kan gjøres på mange forskjellige måter og det finnes ingen fast bestemt metodemal for hvordan den skal gjennomføres. Det er likevel viktig å ha en god struktur i gjennomføring og rapportering. Det kan være lurt å sette noen krav som problemstilling og formål, søking og gjennomgang,

analyse og drøfte materialer for å konkludere (Christoffersen, Johanessen & Tufte, 2016, s.106).

I vår problemstilling skulle vi finne definisjoner på verksted i pensumlitteraturen. Måten vi gjennomførte denne datainnsamlingen på var å foreta et strategisk utvalg. Et strategisk utvalg går ut på å velge ut informasjon man tror vil besvare problemstillingen (Dalland, 2020, s. 59-60). Det første vi gjorde var å velge ut tre utdanningsinstitusjoner, dette på grunn av tidsbegrensingen vi hadde til å undersøke, og behovet for å avgrense hvor mange pensumlister vi skulle undersøke. Ved å velge tre utdanningsinstitusjoner fikk vi også en mulighet til å se om pensumlistene var like, eller om de inneholdt ulik litteratur. Våre forventinger tilsa at det var faget forming som ville ha mest om verksted og ulike definisjoner av ordet. Dette gjorde at vi utelukket pensumlitteraturen i de andre fagene i kunst, kultur og kreativitet, og heller rettet vår oppmerksomhet mot litteraturen i forming.

3.1.1 Kvalitativ og kvantitativ metode

Kvalitative metoder bruker man for å undersøke meninger og opplevelser som ikke lar seg tallfeste. Kvantitative metoder brukes for å samle inn data om målbare enheter. Både kvalitative og kvantitative metode bidrar til en bedre forståelse av samfunnet vårt og hvordan enkeltmennesker, grupper, institusjoner handler og samhandler (Dalland, 2020, s. 54). Innenfor vår litteraturstudie brukte vi en kvalitativ metode da vi undersøkte definisjoner og teorier rundt begrepet verksted. Dette for å få en bedre forståelse av hvordan dette defineres på utdanningsinstitusjoner. Om vi eksempelvis hadde sett på hvor mange prosent av pensumbøkene som sa noe om verksted, hadde dette blitt en kvantitativ metode, noe som ikke hadde vært like relevant for vår problemstilling.

3.1.2 Kriterier for datainnsamling

For å kunne gjennomføre litteraturstudiet måtte vi sette noen kriterier og avgrensninger for hvilken litteratur vi skulle studere. Vi valgte å se nærmere på pensumlitteraturen fra Norges tre største utdanningsinstitusjoner som tilbyr barnehagelærerutdanning, i de tre største studentbyene Oslo, Bergen og Trondheim.

Fra Trondheim valgte vi Dronning Maud Minne Høgskole (DMMH). DMMH ble grunnlagt i 1947 og er den eneste høgskolen i Norge som har barnehagelærerutdanningen som eneste hovedoppgave, og er en selvstendig stiftelse med tilknytning til den norske kirke. På denne

skolen går det ca. 1400 studenter (DMMH, 2021).

Fra Bergen valgte vi Høgskulen på Vestlandet (HVL). HVL ble etablert i 2017, da Høgskulen i Bergen, Sogn og Fjordane og Stord/Haugesund slo seg sammen til Høgskulen på Vestlandet, og er en av de største utdanningsinstitusjonene i landet, med 17 000 studenter. HVL har til sammen fem campuser; Førde, Sogndal, Stord, Haugesund og Bergen. Skolen har en ambisjon om å bli gjort om til et universitet med en tydelig profesjons- og arbeidslivsrettet profil (HVL, 2016).

Fra Oslo valgte vi ut Oslo Metropolitan University (OsloMet). OsloMet er et norsk statlig universitet i Oslo med ca. 21 900 studenter. Skolen ble etablert i 2011 da under navnet Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), men ble senere gjort om til universitet i 2018 og fikk navnet OsloMet - Storbyuniversitetet. På institutt for barnehagelærerutdanningen er det ca. 2000 studenter fordelt på 19 studietilbud, der de blant annet tilbys barnehagelærerutdanningen som 3-årig bachelor, og 4-årig samlings- og nettbasert bachelor (OsloMet, 2021).

Til dette litteraturstudie måtte vi sette noen kriterier. Det ble:

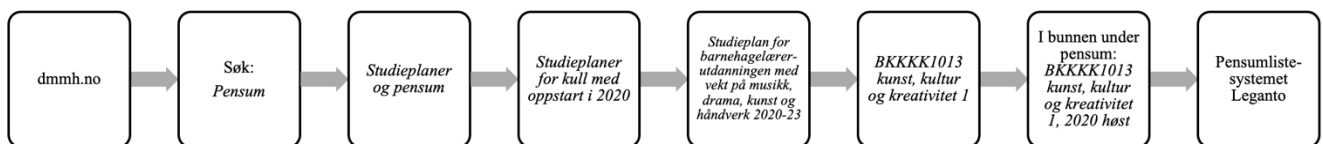
- Litteraturen måtte være fra pensumlistene til barnehagelærerutdanningen på minst en av de tre valgte utdanningsinstitusjonene.
- Vi så på litteraturen fra pensumlistene for skoleåret 2020/2021.
- Litteraturen skulle være på pensum i faget KKK1.
 - Se vedlegg 2. DMMH pensumliste, vedlegg 3. HVL pensumliste og vedlegg 4. OsloMet pensumliste.
- Litteraturen skulle være tilhørende faget forming i KKK1.
- Litteraturen skulle ikke ha ukjente forfattere.
- Litteraturen skulle være på nordisk språk eller engelsk.

3.1.3 Hvor vi fant pensumlistene

Alle de tre utdanningsinstitusjonene vi valgte, hadde hver sin måte å finne frem til pensumlistene. Det kommer derfor her en oversikt over hvordan vi fant frem til dem.

3.1.3.1 Pensumliste hos DMMH

På deres nettside: <https://dmmh.no>. Søk ordet *pensum*. Øverste resultat, en lenke til *studieplaner og pensum*. Videre inn på *studieplaner og pensum*. Trykk videre inn på lenken *studieplaner for kull med oppstart i 2020*. Klikk inn på lenken *studieplan for Barnehagelærerutdanning med vekt på musikk, drama, kunst og håndverk 2020-23*. Under overskriften; *studiemodeller med emner*, trykk videre på *BK1013 Kunst, kultur og kreativitet 1*. I bunnen under overskrift; *Pensum*, er en lenke til Leganto pensumlistesystemet og kommer rett inn på pensumlisten. Figur 3. viser forenklet prosess på hvordan finne pensumlisten.

Figur 3. DMMH

3.1.3.2 Pensumliste hos HVL

På nettsiden deres <https://www.hvl.no>, søk opp *barnehagelærer*. Trykk på lenke med navnet *barnehagelærerutdanningen*. Til høyre under overskriften *tilleggskrav*, er en lenke det står *sjå studieplanen for 2021/2022*. Igjen til høyre under overskriften *fleire studieplaner*, velg *kull hausten 2020* for å komme inn på den studieplanen vi har valgt til denne oppgaven.

Trykk på den gule kolonnen det står *sjå emneoversikt for kull 2020*. Nedover, til venstre står emnekode. For KKK1 er emnekode *KKK201*. Trykk på den, og kom til en oversikt for emnet KKK1. Til høyre, trykk på *pensum-/litteraturliste*. Denne åpner til Leganto pensumlistesystemet. Her får man opp ulike lister, trykk der det står *KKK201 Høst 2020*.

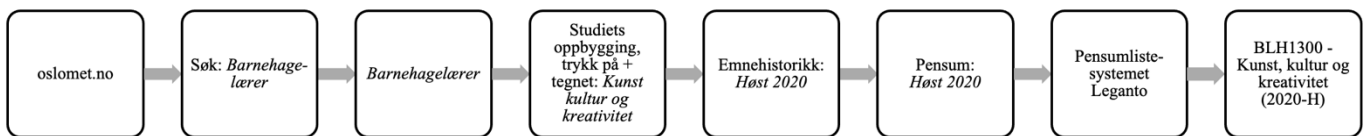
Figur 4. viser forenklet prosess på hvordan finne pensumlisten.

Figur 4. HVL

3.1.3.3 Pensumliste hos OsloMet

Deres nettside <https://www.oslomet.no>, søk opp *barnehagelærer*. Trykk der det står *barnehagelærer*. Finn *studiets oppbygging* og trykk + tegnet. Det står *kunst, kultur og kreativitet* både 1. og 2. semester. Trykk der det står *kunst, kultur og kreativitet* (de har samme emnekode med samme pensumlister). Til høyre under overskriften *emnehistorikk*, velg *høst 2020*. Trykk deretter under overskriften *pensum* på lenken *høst 2020*. Denne åpner til Leganto pensumlistesystemet. Trykk videre på *BLH1300 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H)*. Figur 5. viser forenklet prosess på hvordan finne pensumlisten.

Figur 5. OsloMet

3.2 Primær- og sekundærkilder

I vår oppgave brukte vi både primær- og sekundærkilder til å besvare problemstillingen. Primærkilde er en opprinnelig utgave av en tekst (Dalland, 2021, s.156). Den bygger ikke på andre kilder, og er den eldste bevarte kilden til en situasjon og tiden situasjonen skjedde i. En primærkilde kan være doktorgradsavhandlinger, forskningsrapporter og fagfellevurderte tidsskriftartikler (Christoffersen, Johanessen & Tufte, 2016, s. 100). En sekundærkilde er en utgave der en primærkilde har blitt oversatt eller omtalt (Dalland, 2021, s.156). Den kan henvise, bygge videre på eller referere til en primærkilde. Eksempler på sekundærkilder er lærebøker eller et oppslagsverk (Christoffersen m.fl., 2016, s.100). Slik vi har fordelt primær og sekundær kildene, er at primærkildene er skrevet om i kapittel 2 teori, og sekundærkildene er skrevet om i kapittel 4 resultater.

3.3 Søkeprosessen

For å samle inn data tok vi i bruk en strategisk søkemetode der vi valgte ut ord vi mente var relevante å se etter i studiet. Vi begynte med søkeordet “verksted”, “materialer” og “sløyd”. Etter hvert som vi leste, dukket det opp flere relevante søkeord, både fordi vi ikke fant ordet verksted i enkelte litteraturer, og på grunn av at vi lærte mer om verksted og fant dermed flere relevante søkeord. Nedenfor er listeoversikt over de søkeordene vi endte opp med å bruke:

- Verksted.
- Mobile (Verksted).
- Faste (Verksted).
- Flyktige (Verksted).
- Materiale.
- Sortering.
- Reggio Emilia.
- Atelier.
- Organisering.
- Fønnebø.
- Trageton.
- Laboratorium.
- Studio.
- Sløyd.

For å få en oversikt over hvordan vi søkte i de ulike litteraturene, satte vi dem inn i en tabell. Der er det informasjon om hensikten med litteraturen, om den har stikkordregister eller om vi måtte se i innholdsfortegnelser. Til slutt er det et felt der vi kunne kommentere noe om litteraturen. Her er eksempel med forklaring på den tabellen vi lagde.

Litteraturen	Hensikt med litteraturen	Stikkordregister	Innholdsfortegnelse	Kommentar
Her skrives litteraturen i apa 6th stil.	Her skrives hva som er hensikten med litteraturen.	Her står det hvilke søkeord vi fant i litteraturen i stikkordregisteret.	Her skrives hvilke søkeord vi fant i innholdsfortegnelsen.	Om vi har noe å kommentere angående litteraturen.

Fullstendig tabell med all anbefalt litteratur fra pensumlitteratur-listene finner man i vedlegg

1. Tabell over søkeprosessen (eget dokument vedlagt).

3.4 Kritikk av metode

Dersom vi hadde hatt bedre tid kunne vi tatt et strategisk utvalg, og sett på all pensumlitteratur i fagområdet KKK1. For eksempel kunne vi ha undersøkt om det var verksted i litteraturen fra både drama og musikk, i tillegg til forming. Vi undersøkte i dette litteraturstudiet bare den litteraturen tilhørende faget forming. Vi lette også strategisk etter ulike søkeord i stikkordregister og innholdsfortegnelsene. Det kan ha ført til at vi ikke har klart å fange opp alt av relevant teori, fordi vi valgte vekk litteratur der vi ikke fant

søkeordene. Underveis mens vi leste i de ulike bøkene, erfarte vi nye ord som kunne knyttes til verksted. Eksempel på det var ordet *atelier* og *laboratorium*. Når dette var lært, kunne vi dermed finne ny relevant teori basert på de to ordene i bøker vi tidligere trodde vi ikke kunne finne noe relevant. Dette gjaldt for eksempel i boken *kunst, kultur og kreativitet*. I den fant vi ikke søkeordet verksted (som var utgangspunktet for søket), men vi fant atelier. Dermed kunne vi få ut relevante definisjon fra også den.

En annen ting vi kan stille oss kritiske til, er fra da vi første gang så på pensumlistene i mars. Vi skrev ned hvilke bøker som ble anbefalt, men lagret aldri listene fra pensumlistesystemet. Da vi i senere tid bestemte oss for å lagre listene som PDF for nærmere undersøkelser og sammenligninger, oppdaget vi at pensumlistene hos OsloMet og HVL var blitt oppdaterte. Det vi fant ut var at enkelte av bøkene vi allerede hadde analysert, nå var blitt tatt bort fra pensumlisten. Sammen med veileder bestemte vi oss for likevel å bruke den litteraturen vi fant i mars. Se pensumlistene vi lagret i mai, på vedlegg 2. DMMH pensumliste, vedlegg 3. HVL pensumliste og vedlegg 4. OsloMet pensumliste (eget dokument vedlagt). Grunnen til at vi benyttet oss av måten vi har beskrevet i kapittel 3.1.3 hvor vi fant pensumlistene, er fordi vi ikke hadde en bruker hos de ulike utdanningsinstitusjonene, og fikk derfor ikke logget oss direkte inn på Leganto pensumlistesystemet, som også er en måte å finne frem til de ulike pensumlistene. Hos HVL, der vi var studenter, hadde vi denne muligheten, men vi ville gjøre fremgangsmåten for hvordan finne pensumlistene like, og slik at andre som ikke har bruker hos de ulike utdanningsinstitusjonene også kan se pensumlistene. Fremgangsmåten vi beskrev fører nemlig til en gjestebroker hos Leganto. I ettertid så vi at vi kunne sendt e-post til emneansvarlige fra de valgte skolene, og spurt om de kunne ha sendt oss listene deres som PDF eller lignende.

En tredje ting er at pensumlistene fra de ulike utdanningsinstitusjonene, er forslått litteratur de har valgt å bruke i sine timer, og som er anbefalt at studentene leser på. I de anbefalingene er det ikke alltid det er hele boken som er i fokus. Noen bøker har spesifikke kapitler som skal leses, og her er det ikke nødvendigvis de kapitlene vi har funnet om verksted som er i fokus. Derimot er bøkene fra utdanningsinstitusjonene utgangspunktet vårt for litteraturstudiet. Kapitlene om verksted var i de anbefalte bøkene, og studentene kunne finne ut om verksted, dersom de leitet og ville lese om det.

4. Resultat

I dette kapittelet skal vi vise til hva vi har funnet som var relevant for vår problemstilling. Vi er klar over at i den anbefalte pensumlitteraturen var det ikke alle kapitler som inngikk, og at ikke alle utdanningsinstitusjonene nødvendigvis fokuserte på verksted, eller gikk gjennom akkurat de kapitlene vi undersøkte. Dette kapittelet starter derfor med en tabell over de bøkene vi fant fra pensumlistene til de tre ulike utdanningsinstitusjonene. Videre viser vi til de konkrete funnene fra de bøkene som hadde relevant teori henholdsvis knyttet til problemstillingen. Mot slutten av dette kapittelet er et sammendrag av resultatet.

4.1 Pensumlitteraturen fra de tre utdanningsinstitusjonene

I tabellen nedenfor er det listet opp pensumlitteratur som de tre utdanningsinstitusjonene anbefalte i faget forming. Vi har satt litteraturen i alfabetisk rekkefølge, og i apa6th-stil. Det er satt X for hvilken utdanningsinstitusjon som hadde hvilke bøker på sine pensumlistene. For fullstendig listeoversikt over faget KKK1 på de tre utdanningsinstitusjonene, se vedlegg 2 DMMH pensumliste, vedlegg 3. HVL pensumliste og vedlegg 4 OsloMet pensumliste. Noen av listene har blitt oppdatert eller endret siden vi så på listene i mars, så noen avvik fra listene har det dessverre blitt, slik vi skrev, i kritikk av metode. Vi valgte likevel å beholde kryssene og bøkene som ble anbefalt i mars.

	DMMH	HVL	OsloMet
Elvestad, J., Løvstad, Å., & Strømme, L. (2006). <i>Visuelle kunsthøgskolen 1: Tegning og farger, form og materialer</i> . Oslo: Gyldendal Norske Forlag.			X
Furness, K. (2019). <i>Å skape gjennom forming</i> . Oslo: Cappelen Damm.			X
Fønnebø, B. (2014). <i>Kunstneriske bevegelser i barnehagen: De yngstes formgiving, bildeskaping og verksteder</i> . Oslo: Cappelen Damm Akademisk.		X	X
Fønnebø, B. (2019). <i>Å tegne sammen</i> . Oslo:			X

Cappelen Damm.			
Jonstøij, T., & Tolgraven, Å. (2008). <i>Hundre måter å tenke på: Om Reggio Emilias pedagogiske filosofi</i> . Oslo: Cappelen Damm Akademisk.		X	
Frisch, N., Letnes, M., & Moe, J. (2018). <i>Boka om kunst og håndverk i barnehagen</i> . Oslo: Universitetsforlaget.	X		X
Otterstad, A. M., & Rossholt, N. (2012). <i>Barnehagelærerutdanningens kompleksitet: bevegelser i faglige perspektiver</i> . Oslo: Universitetsforlaget.			X
Sæbø, A. B., Bakke, K., & Jenssen, C. (2017). <i>Kunst, kultur og kreativitet: kunstfaglig arbeid i barnehagen</i> . Bergen: Fagbokforlaget.	X	X	X
Krogstad, A., Hansen, G. K., Høyland, K., & Moser, T. (Red.). (2012). <i>Rom for barnehage: faglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø</i> . Bergen: Fagbokforlaget.		X	
Thorhallsdottir, B., Gjørde, M., & Torstensen, M. D. (2016). <i>Kunstmagi: den store kunstboka for barn og unge</i> . Bergen: Vigmostad og Bjørke.	X		
Waterhouse, A-H. (2013). <i>I materialenes verden: Perspektiver og praksis i barnehagens kunstneriske virksomhet</i> . Bergen: Fagbokforlaget.		X	X
Waterhouse A-H. (2017). <i>Med kunst i barnehagen</i> . Bergen: Fagbokforlaget.		X	

4.2 Hva vi fant i litteraturen fra pensumlistene

I dette kapittelet skal vi presentere de relevante teoriene som bidro til å besvare problemstillingen. Teorien her er basert på de funnene omkring verksted, som var å finne blant pensumlitteraturen listet opp på de tre utdanningsinstitusjonene vi valgte. Kapitlene her er satt etter forfatterens etternavn, og hvilken bok det er funnet i står i kursiv. Dette fordi noen av utdanningsinstitusjonene har flere av bøkene til en og samme forfatter på sine pensumlister, eller det er kapittel i bok med flere redaktører, og det er kapittelforfattere.

4.2.1 Kari Bakke: *Kunsten å skape i flate og rom (Kunst, kultur og kreativitet)*

I boken *kunst, kultur og kreativitet* i kapittelet til Bakke, ble ikke verksted eller atelier utgreid, men det blir nevnt at barn trenger et sted, og tid til å fordype seg i det de holder på med. Det ble sett som helt nødvendig å sette av et sted i barnehagen for dette. Her trekker Bakke frem Christiansens bok *Se! Jeg setter spor* der hun skrev om deres bruk av atelier. Bakke skildrer at det avsatte stedet kan kalles for atelier, verksted eller “stillerom”, men at det viktigste er å verne om barna og voksnes konsentrasjon. Hvis arbeidet med barna skulle være preget av fordypning og varighet, måtte man ha valgt å bli hos barna og ikke gått på pause, slik at den skapende prosessen ikke skulle bli brutt (Bakke, 2011, s. 154).

4.2.2 Karin Furness: *Å skape gjennom forming*

Furness er inspirert av atelierkulturen til den pedagogiske filosofien i Reggio Emilia. Hun har skrevet at målet for verkstedet er at det skal gi barn en stor variasjon for lekende læring. Derfor har hun kalt det et lekende læreverksted. Verkstedet er ordnet slik at det er en plass der barna kan møtes og undersøke ulike fagområder, og ulike skapende språk. Barna underviser seg selv mens pedagogene setter rammer. Det organiseres ved å ha forskjellige stasjoner med ulike aktiviteter. Pedagogene planlegger innholdet i verkstedet ut ifra områder barna har vist interesse for. Innholdet i stasjonene kan bestå av mange forskjellige ting, og utvikles stadig. Foto, leire, tegning, litteratur, kjemi, dans og teater er bare noe av det man kan ta i bruk. Forslagene til verkstedet trenger ikke å ha noe med hverandre å gjøre så lenge aktivitetene er lokkende for barna (Furness, 2018, s. 23-24, 30, 36).

4.2.3 Fønnebø: Forming som jazzete improviserende bevegelser

(Barnehagelærerutdanningens kompleksitet)

I kapittelet til Fønnebø har hun skrevet om å bruke faglighet til å skape improvisasjon. Her har hun rettet seg mot formingsfaget. Hun bruker Hege Hansons begrep kunstneriske forstyrrelser når hun skriver om å skape improvisasjon (Fønnebø, 2012, 192). Kunstneriske forstyrrelser var et forskningsprosjekt der ideen var å gjøre det kjente til det ukjente, der kunst presenterer ting på en ny ukjent måte. Dette gjorde man ved å endre omgivelser med bruk av ulike gjenstander (Hansson, 2012, s. 156). Innenfor formingsfaget kan en kunstnerisk forstyrrelse være å plante et materiale i barnehagen for å rokke ved vanene til barna og personalet. I forming kan det å konstruere mobile eller flyktige verksted være kunstneriske forstyrrelser (Fønnebø, 2012, s. 192-193). Her har Fønnebø tatt for seg Thorbergsens definisjon om at et verksted er å ordne utstyr og materialer i klare sammenhenger og bruke dem til å bringe ulike kombinasjoner for å få fram overraskende sammenhenger (Thorbergsen, 2007, s. 71).

4.2.4 Fønnebø: *Kunstneriske bevegelser i barnehagen*

Mye fra denne boken ble presentert i kapittel 2.3 Bente Fønnebø. Hun har i denne boken presentert sine egne definisjoner på flyktige, faste og mobile verksteder. De er basert på verkstedene av Froda og Ringsted (Fønnebø, 2014, s. 257-258). Fønnebø har også skrevet i boken at hun har benyttet seg av Tragetons materialoversikt og inndeling. Til å forklare verksteder har hun blant annet trukket inn Thorbergsens definisjon om å ordne materialer i klare sammenhenger. Man kan overskride et skille mellom materialer og immaterielle artefakter, som gjør at verksted blir til noe hverdagslig. Det handler også om å bringe personalets eller barns fortellinger, sanger eller eventyr inn i skapende prosess (Fønnebø, 2014, s. 255, 264-265).

4.2.5 Fønnebø: *Å tegne sammen*

Fønnebø har i denne boka vært opptatt av å undersøke om selve tilretteleggingen påvirker tegneuttrykkene. Dette har hun gjort ved å tilby ulike redskaper plassert i ulike formater. Disse formatene er både inne og ute. Alt fra skogen, park, strand til tradisjonelle verksteder. Hun har tatt for seg hva hun legger i at noen "tegner mellom oss". Det er et læringssyn som handler om at alle er sammenvevde med mennesker, ting, tid og sted. Det vil si at samlet blir det estetiske og pedagogiske miljøet det som utgjør læringsmiljøet. Stedet som velges,

møblene, interiøret og materialene som settes frem vil bestemme grader av uttrykkenes intensitet, kontraster og komposisjon i forhold til format og rom. Fønnebø forteller at det er lederens ansvar å klargjøre stedet for å sikre velvære, fortellerglede og mestring. Klargjør man stedet vil en klargjøre for selvdanning, aksept og trygghet. Læringsmiljøene er miljøer for at barn og personal kan puste, kjenne på og gi omsorg (Fønnebø, 2019, s. 17, 47 & 78).

Fønnebø forteller om en barnehage der en studentgruppe sammen med personalet hadde laget et verksted ute. Dette verkstedet har hun kalt et kjempeverksted. Det var festet et lerret mellom to store trær der barna pleide å gå tur. Rundt trærne var det plassert vannpistoler, sprutflasker og ballonger fylt med vannfarger. Barna fikk både tradisjonelle pensler og uvanlige redskaper å jobbe med. Hun har også skrevet at i en vid forstand kan et laboratorium, verksted eller studio ses på som et samlingssted som fremmer selvrealisering, selvstendighet, mestring og glede (Fønnebø, 2019, s. 82, 84-85). Fønnebø har videre tatt frem Anette Højlund som definerer et laboratorium; et sted hvor man blir kjent med og utforsker ulike teknikker og kroppsbevegelser i fremførelsen (Højlund, 2011, s. 139).

4.2.6 Tove Jonstoj og Åsa Tolgraven: *Hundre måter å tenke på*

Jonstoj og Tolgraven har skrevet om at i Reggio Emilia barnehagene kartlegger de barnas interesser og tar dette med i planleggingen og organiseringen av tema, rom og utstyr. Arbeidet med temaet blir fulgt opp ved bruk av observasjoner og vurdering. I observasjonene står barnas nysgjerrighet og refleksjon i fokus. Barna blir med i utforskning og undersøkelser sammen med de voksne, der barna kan stille spørsmål og komme med refleksjoner rundt disse. Reggio Emilia er opptatt av disse spørsmålene og refleksjonene fordi de åpner for nye tilnærminger som ivaretar barns mangfoldige uttrykk. Det fortelles om at i Reggio Emilia barnehagene har de også et eget atelier der barna kan uttrykke seg. De kan drive med maling, tegning, konstruksjon, bygging og jobbe med større prosjekter. Atelieret er lagt opp slik at hyllene er fulle av forskjellige slags materialer som er sortert for at barna enkelt kan finne det de trenger for å uttrykke seg (Jonstoj og Tolgraven, 2008, s. 11, 15, 48 og 66).

4.2.7 Nina Frisch: Barnehagens historie i et kunst- og håndverksfaglig lys (*Boka om kunst og håndverk i barnehagen*)

Frisch har skrevet om Tragetons system for barns lek med 3-dimensjonale materialer. I denne boka blir det referert til Tragetons bok *Leik med materiale* (1997, s. 24) hvor han deler materialer inn i to kategorier: plastiske og konstruktive. Som nevnt tidligere er plastiske delt inn i leire og sand, mens konstruktive er delt inn i klosser, faste og fleksible materialer. Ifølge Frisch bruker Trageton rommet som en pedagog, der det barna skaper blir utgangspunkt for videre lek. Hun forteller at verkstedpedagogikken til Trageton går ut på at barn lærer i den skapende leken med kunst og håndverk som utgangspunkt (Frisch, 2018, s. 51).

Frisch har også skrevet om de kommunale barnehagene i Reggio Emilia hvor de blant annet vektlegger det estetiske miljøet rundt barna. Rommet blir den tredje pedagog (Frisch, 2018, s. 49-51). I barnehager inspirert av Reggio Emilia har de gjerne et atelier. Man tenker gjerne på atelieret som arbeidsrommet til kunstneren, altså et verksted. Atelieret er sentralt for læringsprosessen og kunst- og håndverksaktiviteter som tegning, maling, leire og konstruksjon med gjenbruksmaterialer. Atelieret blir et kunst- og håndverksted der barna får jobbe med lengre prosjekter, og får rom til bearbeiding av visuelle elementer (Frisch, 2018, s. 45).

4.2.8 Ann-Hege Lorvik Waterhouse: *I materialenes verden*

Waterhouse har skrevet at gjennom formingsprosesser utvikles erfaringer, ideer og kunnskap om materialenes egenskaper, som er grunnleggende for bruk av materialer senere (Waterhouse, 2013, s. 54). Waterhouse henviser seg til Mylesand som skriver at et verksted bør bestå av en variasjon av materialer (Mylesand, 2008, 74). Videre forteller Waterhouse viktigheten av å kategorisere materialene i et verksted fordi det gir oversikt over materialene og det kan lett finnes og ryddes bort. Hun har sett på kategoriseringen av materialer, der egenskaper og kvaliteter som er like, legges i samme kategori. Hun henvender seg derfor til Tragetons materialinndeling. Han har som nevnt tidligere delt materialene inn i kategoriene plastiske, konstruktive, grafiske og koloristiske materialer. Videre har Waterhouse skrevet at problemet med Tragetons inndeling er at man kan miste variasjoner og nyanser av materialene fordi en leter etter de mest karakteristiske trekkene, for deretter å kategorisere dem. Hun har kommet med eksempel på at tre ikke bare er et hardt materiale, men er også bøyelig, seigt og fleksibelt. Noen treslag er bløtere enn andre, og det er stor forskjell på å

forme rått og tørt tre. Et annet eksempel er at leire er mykt ved bearbeidelse, men blir hardt etter brenning. Opplevelse av ulike materialers egenskaper og kvaliteter er derfor kontekstavhengige (Waterhouse, 2013, s. 54-55).

4.3 Sammendrag av resultat

Det vi så gikk igjen om verksted, var det å kategorisere, inndele, oppbevare og sortere materialer i bestemte sammenhenger, og at verksteder kunne organiseres på ulike måter og ha ulike former, basert på materialene, tema og hvordan man valgte at det skulle brukes. Vi har sett at noen verksteder baserte seg på barns interesser, og at pedagogene la til rette for undring og utforsking, og innad her kunne verksteder bli brukt til det pedagogiske arbeidet. I bøkene så vi også flere ganger at det ble henvist til Reggio Emilia og Trageton og det de skrev om verksted. Etter å ha undersøkt innholdet til de ulike bøkene, fortsetter vi videre i neste kapittel å drøfte funnene vi har gjort.

5. Drøfting

Basert på våre tolkninger av pensumlitteraturen, og de teoriene omkring verksted vi har funnet gjennom litteraturstudiet, har vi her drøftet dem. Vi så nærmere på hvordan verksted defineres i litteraturen på barnehagelærerutdanningene på de tre forskjellige utdanningsinstitusjonene vi hadde valgt. Vi begynner kapittelet med å drøfte de funnene om måter å definere verksteder på, for deretter å gå mer inn på former for verksteder. Vi har også drøftet verkstedspedagogikken opp mot Reggio Emilias pedagogiske filosofi, for videre å diskutere rammeplanene og hvorfor det ikke kan ha stått verksted som et begrep i dem. Til slutt drøftet vi også de ulike utdanningsinstitusjonene, og om hva de tre kan lære om verksted basert på litteraturen de hadde på sine pensumlister.

5.1 Definisjoner på verksted

Det å ordne materialer og utstyr på bestemte steder kom vesentlig frem når litteraturen skulle definere verksted. Froda og Ringsted skrev at et verksted var materialer og utstyr, som var rettet mot en bestemt aktivitet. Fønnebø forklarte at et verksted var et sted der utvalg av materialer oppbevares, og Thorbergson definerte verksted som å utforme materialer i klare sammenhenger. I Reggio Emilia brukes atelier, som besto av materialer som var sortert i hyller og skulle være lett tilgjengelig for barn. Det ser derfor ut til at likhetene om definisjonene på verksteder er at materialene er valgt ut på forhånd og sortert. Slik kan vi argumentere for at verksted er et sted der verktøy og materialer er organisert og sortert på bestemte måter.

Fønnebø, Frisch og Waterhouse tok alle for seg Tragetons materialoversikt når de skrev om å fordele innholdet i et verksted. Denne inndelingen kan gi mange ulike verksteder i barnehagen. Likevel stilte Waterhouse seg kritisk til Tragetons inndeling fordi den kategoriserte materialer etter karakteristiske trekk, der hun mente det gikk an å endre materialenes egenskaper. Tragetons materialinndeling tar heller ikke høyde for digitale materialer, slik det står i rammeplanen at barnehagen skal legge til rette for at barn får bruke, for å uttrykke seg estetisk (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Dette kan også være et resultat av tiden denne materialinndelingen ble laget. Samtidig påpekte Waterhouse at det var viktig å kategorisere, for å skaffe seg en oversikt over materialene. Mylesand skrev at verksted måtte ha variasjon av materialer, men hun omtalte inndelinger på en annen måte enn Trageton. Hun brukte for eksempel inndelinger som byggemateriale, basis materiale og

kreativt avfallsmateriale. Hun skrev at måten vi inndelte materialene på, vil bidra til å avgjøre verdien av dem (Mylesand 2008, s. 73). Med andre ord er alle enige om at det er nødvendig å inndele etter kategorier når man sorterer materialer. Man må likevel være bevisst på hvordan man gjør det for at materialene ikke skal miste noen av kvalitetene sine. Når det er sagt kan organiserte materialer tilhørende et sted, oppfattes som et lager, hvor man stuer vekk materialer og verktøy. Derfor må man også se på hensikten og metode for bruk av verkstedene.

I Reggio Emilia var atelieret arbeidsrommet til kunstneren og her ble barna regnet som kunstnerne, der læringsprosessene og barnas utforskning var hovedfokuset. Rommet i denne filosofien ble regnet som den tredje pedagog, og i dens forlengelse kan vi se på dette som karakteristisk for verkstedet. Thorbergsen skrev at et verksted kunne brukes til å sette frem ulike materialkombinasjoner i uventede sammenhenger, for å bringe frem nye uttrykk (Thorbergsen, 2007, s. 71). Dette var også noe Fønnebø var opptatt av, siden det kunne legges til rette for improvisasjon. Froda og Ringsted skrev at et verksted var en måte å innrette seg, og legge opp til pedagogisk arbeid som skulle være inspirerende for barna (Froda og Ringsted, 2008, s. 252). Ved å se på disse synspunktene kan man ikke bare definere et verksted som et sted der materialer og utstyr er organisert, men også som en arena for utforskning, undring og inspirasjon. På en annen side kan verksted også være et verktøy for å igangsette en skapende prosess. Fønnebø skrev at et verksted kunne være et samlingssted for selvrealisering, mestring og glede (Fønnebø, 2019, s. 85). Bakke skrev at atelieret, verkstedet eller "stillerommet" skulle være et sted der det var satt av tid for at barna kunne fordype seg i det de holdt på med (Bakke, 2011, 154). I litteraturstudien fant vi ut at når forfatterne definerte verksted, fantes det ikke en bestemt form, men flere ulike former for verksted.

5.1.1 Former for verksted

Både Fønnebø, Froda og Ringsted hadde definisjoner på ulike former for verksteder. Froda og Ringsted skrev at materialene og utstyret definerte hvilke type verksted det var og hvilken funksjon det hadde. Som nevnt tidligere delte de verksted inn i ulike former; permanente eller midlertidige verksteder, materiale- eller emnebasert verksted, innendørs- og utendørsverksted og mobile eller stasjonære verksted (Froda og Ringsted, 2008, s. 252-253). Fønnebø lot seg inspirere av Froda og Ringsted til sine egne definisjoner på verksted, når hun skrev om sine

begreper. Fønnebø omtalte de ulike verkstedene som faste, flyktige og mobile verksteder. Vi ser at Froda og Ringsteds definisjoner kan innlemmes i hver av de tre verkstedene til Fønnebø, der flere av Froda og Ringsteds verkstedskategorier går igjen i de tre ulike begrepene til Fønnebø. Froda og Ringsted hadde imidlertid skrevet i sin bok at deres verksteder kunne kombineres med hverandre (Froda og Ringsted, 2008, s. 252). I Fønnebøs flyktig, mobil og faste verksteder (Fønnebø, 2014, s. 258) kan vi for eksempel se at Froda og Ringsteds materialbasert, emnebasert, innendørs og utendørs verksted passer inn i de tre til Fønnebø. Det kan være fordi at et fast, mobilt eller flyktige verksted kan tenkes og skapes både inne og ute, der de også kan inneholde bestemte materialer eller emner. Froda og Ringsteds midlertidige verksted kan gå inn under flyktige og mobile verksted til Fønnebø. Permanente kan gå under faste verksteder og stasjonære verksteder. Gjennom dette kan vi se at et verksted kan være sammensatt av flere former.

Som nevnt tidligere i kapittel 2.4 Bente Fønnebø, skrev Fønnebø at hennes definisjoner var ment for å gi inspirasjon til ulike varierte og fleksible arbeidsmåter i barnehagen. Siden det bare er tre definisjoner, kan det være lettere å huske dem for personalet i barnehagen. På en annen side er Froda og Ringsted sine definisjoner mer spisset enn de tre til Fønnebø. En kan forstå at et verksted kan være både emnebasert, materialbasert, inne og ute. Dette kan få personalet til å tenke mer konkret mot hvilke materialer og emner de vil bruke, og om de vil være inne eller ute. På denne måten kan man tenke at å ha forskjellige definisjoner på former for verksted kan gi flere tanker om hvordan man kan organisere og bruke det i barnehagen. Froda og Ringsted nevner at barn kan flytte på de mobil verksted i sine definisjoner, og at verkstedet skal være en tilrettelagt pedagogisk aktivitet for barna. Det virker slik at formene først og fremst bare blir laget av de voksne i barnehagen. Derimot skrev Fønnebø om at i flyktige verksted kunne barn lage sine egne flyktige verksteder. Hun skrev imidlertid ikke om at barn kunne skape sine egne faste verksteder. Et fast verksted er for store til å kunne flyttes på, og har derfor en fast innredning og plass. En kan gjøre det slik at barna kan være med å bestemme denne innredningen, og gjennom dette være med på å skape et fast verksted. Gjennom dette kan vi tenke oss til at verksteder ikke bare skapes av voksne, men også skapes av barn.

Furness valgte å omtale sin type verksted som et lekende læreverksted. Dette fordi hun ønsket at verksted skulle gi barn mulighet til å leke og lære samtidig (Furness, 2018, s. 30). Dette verkstedet var organisert med stasjoner som bygde på barnas interesser, der barna fikk leke

og utforske mange aktiviteter tilknyttet ulike fagområder. Verkstedet besto ikke bare av aktiviteter knyttet til formingsfaget, men kunne også bestå av musikk og drama. Furness definerte ikke verksted etter materialer, emner, eller plasseringen av det. Det virket heller som at omtalen av type verksted mer ble bestemt gjennom hva hensikten med verkstedet var, enn slik vi ser Fønnebø, Froda og Ringsted skrev. Det betyr ikke nødvendigvis at Furness definisjon på verksted ikke kan gå inn i Fønnebø, Froda og Ringsteds ulike verksteder. Man kan for eksempel lage et verksted der hensikten er å utforske og undersøke naturen. Da trenger barna kanskje et mobilt verksted de kan ta med seg i skogen, som inneholder spader og bøker om insekter, sager eller kniver, og deretter lage to stasjoner der den ene ser på insekter, og den andre studere trær. I boken *å tegne sammen* kalte Fønnebø verkstedet der barna var ute og malte på lerret for et kjempeverksted (Fønnebø, 2019, s. 82). Hun skrev ikke direkte hva et kjempeverksted var, men basert på innholdet kan vi tenke oss til at hun kalte det for et kjempeverksted fordi den fant sted i skogen. Skogen er noe som kan være uendelig stort og fordi det ikke er satt faste grenser for det, i motsetning til inne i barnehagens områder med tydelige rammer av gjerder eller vegger, som begrenser størrelsen. Vi kan også tenke oss til at hun kalte det for et kjempeverksted fordi den kanskje var “kjempebra” i bruk.

5.2 Verkstedspedagogikk og Reggio Emilias pedagogiske filosofi

Ved å lete etter definisjoner omkring verksted, så vi at litteraturen ofte henviste til Reggio Emilias pedagogiske filosofi og materialinndelingen til Trageton, men bare litt til Tragetons verkstedpedagogikk. Vi merket at Tragetons pedagogiske syn blir lite brukt når det ble skrevet om verksteder, og at det er mer litteratur på pensum som er rettet mot Reggio Emilia.

I verkstedpedagogikken hadde Trageton laget en modell (se *figur 1. Verkstedspedagogikk*) der verkstedspedagogisk arbeid skulle baseres på barns lek eller arbeid, og den handlingen som ble gjort av barnet. Læreren skulle observere barnets handlinger, og etter hvert forsterke læringen gjennom samtaler med barnet ved bruk av begreper barna interesserte seg for. Deretter bruktes begrepene for å utvide begrepslæringen mot de konkrete skolefagene. I Reggio Emilias pedagogiske filosofi skulle voksne se på hva barna interesserte seg for, og legge opp til aktiviteter som baserte seg på deres interesser. De var opptatt av at barn hadde flere språk og mange måter å uttrykke seg på, ikke bare verbalt. Denne pedagogiske filosofien var opptatt av å undre seg sammen med barna uten å ha en tanke om at det skulle være et bestemt sluttresultat, men at barna kunne komme med egne konklusjoner. Begge de

pedagogiske retningene var opptatt av å bygge på barns interesser for å fremme læring i bruk med verkstedet. På denne måten kan man si at et verksted skal være noen som skal gå ut ifra barnas interesser. Likevel ser vi at hensikten med å bruke interessen til barna er forskjellige.

Tragetons verkstedspedagogikk var mer opptatt av å bruke interessen til barna for å oppnå en kompetanse innenfor bestemte skolefag, lære spesifikke begreper og ferdigheter de kunne få bruk for senere på skolen. Læringen virket ikke tilfeldig eller direkte opp til barnet, men mer voksenstyrt. Reggio Emilias pedagogiske filosofi virket derimot mer rettet mot hva som skjedde der-og-da med barnet enn hva det til slutt skulle lære. Basert på dette kan vi se de ulike pedagogiske synene på verksteder, der det hos Trageton er et middel for å oppnå bestemte sluttresultater i verkstedspedagogikken, mens i Reggio Emilia ble det brukt for å få frem barns undringer og utforskning. Som nevnt tidligere var litteraturen mer rettet mot Reggio Emilias pedagogiske filosofi enn Tragetons verkstedspedagogikk når det ble skrevet om verksteder. For eksempel at Furness var inspirert av atelier kulturen i Reggio Emilia når hun skrev sin bok, og boken av Jonstøij og Tolgravens *100 måter å tenke på* handlet bare om Reggio Emilia barnehagene og deres pedagogiske filosofi. Fønnebø skrev at en kunstnerisk forstyrrelse kunne være å plante et materiale i barnehagen for eksempel gjennom et mobilt verksted, for å skape noe uventet i barnehagen (Fønnebø, 2012, s. 192). Her kan vi trekke linjer til Reggio Emilia, om at barn selv kan utforske de ulike materialene. Rammeplanen sier at barnehagen skal bidra til at barn tar i bruk egen fantasi og kreativ tenkning, der de gjennom dette kan oppleve skaperglede (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Barna skal ikke innrettes etter forventninger eller mål om å lære seg spesifikke begreper, slik det er i verkstedspedagogikken. Det kan være flere grunner til at litteraturen er mer rettet mot Reggio Emilias pedagogiske filosofi. For det første virker det som at filosofien har en mer åpen tilnærming til verksted og hvordan det kan brukes. For det andre retter verkstedpedagogikken til Trageton seg mot bestemte skolefag som kan gjøre synet på verkstedet mer lukket. Likevel behøver ikke det å bety at Tragetons verkstedspedagogikk er mindre brukbart, da verksted kan være et sted der man konkret arbeider mot å lære en bestemt ferdighet og fremdeles kan ta utgangspunkt i barns interesser.

5.3 Rammeplanen

Som tidligere nevnt i kapittel 1.3.2 verksted i rammeplanen, ble ikke verksted direkte skrevet om i rammeplanene. Derimot sto det i rammeplanene at barn skulle ha tilgang til varierte materialer og verktøy. Som vi tidligere har drøftet er en av måtene å definere verksted på, gjennom å sortere ulike materialer og verktøy. Verkstedet skal også brukes til å sette frem ulike materialkombinasjoner til uventede sammenhenger for å bringe frem nye uttrykk. I rammeplanene sto det nemlig at barn skulle kunne uttrykke seg estetisk med materialene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Gjennom å legge til rette for verksted, kan man få til nettopp det. I rammeplanen fra 1995 sto det at barna skulle få ta i bruk formingsaktiviteter både inne og ute, ved å se på definisjoner av verksted i pensumlitteraturen har vi funnet ut at verksted kan være både inne og ute.

Så hvorfor sto det ikke om verksted i dagens rammeplan eller i de tidligere rammeplanene? I begynnelsen av denne oppgaven tenkte vi at verksted var synonymt med sløyd, syrom eller formingsrom der det er egne rom som er innredet med spesifikke materialer og verktøy. Altså et fast sted der man driver med formingsaktiviteter rettet mot skole. Det kan være flere som har lignende syn om verksted, noe som vil gjøre definisjonen begrenset og mer skolerettet enn det barnehagene kanskje ønsker. På en annen side kan det også foreligge en mulighet for at rammeplanene vil ha en mer åpen tilnærming til verksteder, der det ikke skal bli fastslått noen bestemte former for hva det er. Kanskje stiller de seg åpne for at barnehagene selv kan organisere dette. Gjennom å ikke definere verksted i rammeplanene, men ulike materialer, kan det være en åpenhet for tolkning som den enkelte ansatte i barnehagen kan gjøre. En kan selv velge eller bestemme hva et verksted skal inneholde av materialer, hvordan dette skal sorteres og hva slags type verksted det er behov for i barnehagen.

5.4 De ulike utdanningsinstitusjonene

Av alle bøkene på de tre pensumlistene var det kun en bok som var felles for alle utdanningsinstitusjonene da vi så på listene i mars. Dette var boken *Kunst, kultur og kreativitet*. I den sto atelier, verksted eller “stillerom” som en felles form for å omtale et sted å fordype seg i arbeid. Alle utdanningsinstitusjonene hadde forslag på andre bøker der det ble utdypet mer om verksted i større eller mindre grad. På denne måten kunne vi se at “alle” hadde muligheten til å kunne lese om verksted, dersom de ønsket det. Ut ifra de bøkene vi har sett på, blir verksted hos DMMH forbundet med atelier i Reggio Emilia der

læringsprosessene og kunst og- håndverksaktiviteter står i fokus. De får også innblikk i Trageton's material inndeling. HVL og OsloMet tar også for seg Reggio Emilias pedagogiske filosofi og bruken av atelieret der barna skal utforske og undre. Trageton's inndeling blir brukt flere ganger, men kritiseres også fordi inndelingen kan gjøre at materialene mister nyanser og variasjon. Verksted blir óg definert som en måte man kan skape uventede sammenhenger. Litteraturen hos HVL og OsloMet tar også for seg definisjonene til Fønnebø, Froda og Ringsted om ulike former for verksted. I tillegg hadde OsloMet litteratur der det sto at verksted er et samlingssted for selvstendighet, mestring og glede, og det kan romme flere fagområder enn bare forming.

Det så ut som at DMMH ikke fikk like utvidede definisjoner av verksted som HVL og OsloMet, basert på pensumlitteraturen. Det var også viktig å merke seg at DMMH bare hadde tre pensumbøker på sin liste i forming, mens både HVL og OsloMet hadde opp til seks ulike bøker. Det viser at HVL og OsloMet har flere definisjoner på verksted innen formingsfaget enn DMMH. På en annen side så vi at DMMHs pensumlistene hadde mange bøker om drama, og dette er bøker vi ikke har sett i. Vi kunne derfor ikke si helt sikkert om DMMH får mer om verksteder eller ikke i den litteraturen. Samtidig visste vi heller ikke hva de lærte på forelesninger ved de forskjellige utdanningsinstitusjonene. Det kunne være at undervisningen gav dem mer innhold om hva verksted var, enn det som kom frem i litteraturen. Som vi har nevnt tidligere ble også litteraturlistene endret hos HVL og OsloMet. Det kunne være at de nye bøkene på pensum ga flere definisjoner på verksted, men det kunne også ha blitt tatt vekk forklaringer. Dette kan medføre at for eksempel de to utdanningsinstitusjonene ikke får like utvidede definisjoner som det vi har fremstilt i denne litteraturstudien.

6. Avslutning

I denne bacheloroppgaven var formålet å besvare vår problemstilling gjennom en litteraturstudie:

«Hvordan defineres verksted i litteraturen på barnehagelærerutdanningen på tre forskjellige utdanningsinstitusjoner?»

For å kunne si noe omkring verksteder, måtte vi se direkte på teoriene som ble referert til i bøkene på litteraturlistene fra utdanningsinstitusjonene. Her endte vi opp med å studere blant annet Tragetons bøker om materialer, lek og verkstedspedagogikk for å få en bredere forståelse av hans teorier. Vi leste oss også opp på Reggio Emilias atelierkultur, for å få en større forståelse for deres pedagogiske filosofi knyttet opp mot verksted. Vi så også etter om verksted ble skrevet om i rammeplanene.

6.1 Konklusjon

Gjennom litteraturstudiet har vi fått samlet opp flere definisjoner om verksted som var å finne fra pensumlitteraturen til DMMH, HVL og OsloMet. HVL og OsloMet får en mer utvidet forståelse av begrepet verksted basert på pensumlitteraturen i formning enn DMMH.

Pensumlitteraturen velger Reggio Emilias atelierkultur, fremfor Tragetons verkstedspedagogikk når det defineres verksted. Dette kan være på grunn at verkstedspedagogikk er mer skolerettet, mens Reggio Emilia har en mer åpen tilnærming til verksted. Derimot ble det referert til Tragetons materialinndeling når det kom til innholdet i verksted.

Det kom frem at verksteder er ganske så komplekst å skulle definere. Vi har blant annet sett at man kan definere verksted ut ifra hva hensikten er, hvor verkstedene er, hvor store eller små de er, eller hvilke materialer verkstedet inneholder. Ved å definere materialer og verksted mot en bestemt mening, avgjør det også viktigheten av dem. For eksempel om materialer er søppelmateriell eller gjenbruksmateriell. Det vi også ser at går igjen i pensumlitteraturen er å organisere materialet på bestemte måter, på et avgrenset område og at verkstedet har en pedagogisk hensikt. Verksted er et sted for utforskning, undring, læring, mestring, glede, skaping og selvrealisering.

Sentralt i arbeid med barn og barnehage skal en barnehagelærer føre seg etter rammeplanens bestemmelser. Det er ingen av rammeplanene som skriver konkret om verksted, men retter heller sin oppmerksomhet mot materialer og tilgangen til dem. Ved å ikke definere verksted i rammeplanen, men ulike materialer, kan det være åpent for tolkning som den enkelte ansatte, eller barnehagen som helhet, kan gjøre. De kan velge eller bestemme hva som skal inneholde av materialer, hvordan dette skal sorteres eller hva slags type verksted det er behov for.

Etter litteraturstudiet la vi merke til at det bare er Fønnebø som nevner konkret at barn også kan lage sine egne verksteder, og at verksteder ikke bare nødvendigvis er voksenlaget. Skulle vi ha undersøkt dette nærmere, ville det blitt en annen oppgave med en annen problemstilling, og derfor ikke noe vi går i dybden på i dette litteraturstudiet. Her ligger det derfor en mulighet for videre forskning om barns egne verksteder. Det foreligger også en mulighet å se på hva læringssyn har å si for verksted i barnehager, og hvordan dette har endret seg over tid.

Referanseliste

Bakke, K. (2011). Kunsten å skape i flate og rom: Med hovedvekt på tegning. I Bakke, K., Jenssen, C., og Sæbø, A. B. (Red.). *Kunst, kultur og kreativitet: Kunstfaglig arbeid i barnehagen* (s. 127-156). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.

Barnehageloven. (2021). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>

Barne- og familiedepartementet. (1995). *Rammeplanen for barnehagen: Q-0903 B*. Oslo: Akademika AS.

Barne- og familiedepartementet. (2000). *FNs konvensjon om barns rettigheter* [Brosjyre]. Regjeringen.no hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barnekonvensjonen-kortversjon-norsk/id87582/>

Carlsen, K. (2015). *Forming i barnehagen i lys av Reggio Emilias atelierkultur*. (doktorsavhandling. Åbo Akademis förlag, Åbo Finland) Hentet fra: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/103745/carlsen_kari.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Christiansen, U. S. (2008). *Se! Jeg setter spor: Om nærvær i pedagogikk*. Oslo: Pedagogisk Forum.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

DMMH (2021). Om DMMH. Hentet fra <https://dmmh.no/om-dmmh>

DMMH (2021). Organisasjon. Hentet fra <https://dmmh.no/om-dmmh/organisasjon>

Frisch, N. (2018). Barnehagens historie i et kunst- og håndverksfaglig lys. I Frisch, N., Letnes, M., & Moe, J. (Red.). *Boka om kunst og håndverk i barnehagen* (s. 21-50). Oslo: Universitetsforlaget.

Froda, J., & Ringsted, S. (2008). *Plant et verksted* (3. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Furness, K. (2018). *Å skape gjennom forming: Tema og prosjektarbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm.

Fønnebø, B. (2012). Forming som jazzete improviserende bevegelser. I Otterstad, A. M., & Rossholt, N. (Red.). *Barnehagelærerutdanningens kompleksitet: Bevegelser i faglige perspektiver* (s. 189-214). Oslo: Universitetsforlaget.

Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen: De yngstes formgiving, bildeskaping og verksteder*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Fønnebø, B. (2019). *Å tegne sammen*. Oslo: Cappelen Damm.

Hansson, H. (2012). Kunstneriske forstyrrelser med romlige og materielle for og etterspill. I Krogstad, A., Hansen, G. K., Høyland, K., og Moser, T. (Red.). *Rom for barnehage: faglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø* (s. 149- 169). Bergen: Fagbokforlaget.

HVL. (2016). Om Høgskulen på Vestlandet (endret 2021). Hentet fra <https://www.hvl.no/om/>

Højlund, A. (2011). *Mind the gap! Om tegning og tilblivelse. Udkast til en tegnefilosofi*. (Ph.d.-avhandling). Danmark: Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering.

Jonstøij, T., og Tolgraven, Å. (2008). *Hundre måter å tenke på: Om Reggio Emilias pedagogiske filosofi*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Kunnskapsdepartementet. (2006). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex.

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex.

Kunnskapsdepartementet. (2013). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex.

Kjær, A. (2018). *Barn og estetisk praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Mylesand, M. (2008). *Bygg og konstruksjon i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum
OsloMet. (2021). Institutt for barnehagelærerutdanning. Hentet fra
<https://www.oslomet.no/om/loi/blu>

OsloMet. (2021). Vår historie. Hentet fra <https://www.oslomet.no/om/var-historie>

Støren, I. (2013). *Bare søk! Praktisk veiledning i å gjennomføre en litteraturstudie* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Thorbergesen, E. (2007). *Barnehagens rom*. Bergen: Pedagogisk forum.

Trageton, A., og Gullberg, V. H. (1986). *Barns skapende leik 2-7 år*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag.

Trageton, A. (1992). *Verkstedspedagogikk 6-10 år*. Stord: Stord lærarhøgskule.

Trageton, A. (1997). *Leik med materiale: Konstruksjonsleik 1-7 år*. Bergen: Fagbokforlaget.

Waterhouse, A-H. (2013). *I materialenes verden: Perspektiver og praksis i barnehagens kunstneriske virksomhet*. Bergen: Fagbokforlaget.

Waterhouse A-H. (2017). *Med kunst i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Figurliste

Figur 1. Verkstedspedagogikk. Basert på Tragetons verkstedspedagogikk-modell fra Trageton, A. (1992). *Verkstedspedagogikk 6-10 år*. Stord: Stord lærarhøgskule.

Figur 2. Materialinndeling. En forenklet modell basert på Tragetons materialinndelingsmodell fra Trageton, A., og Gullberg, V. H. (1986). *Barns skapande leik 2-7 år*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag.

Figur 3. DMMH. Forenklet modell over hvordan vi fant pensumlistene hos DMMH.

Figur 4. HVL. Forenklet modell over hvordan vi fant pensumlistene hos HVL.

Figur 5. OsloMet. Forenklet modell over hvordan vi fant pensumlistene hos OsloMet.

Vedlegg

Se egne dokumenter som er vedlagt som egne PDF. Oversikt over vedlagte PDF:

Vedlegg 1. Tabell over søkeprosessen. (totalt 4 sider).

Vedlegg 2. DMMH Pensumliste. (totalt 8 sider).

Vedlegg 3. HVL Pensumliste. (totalt 16 sider).

Vedlegg 4. OsloMet Pensumliste. (totalt 9 sider).

Vedlegg 1. Tabell over søkeprosessen

Litteraturen	Hensikt med litteraturen	Stikkordregister	Innholdsfortegnelse	Kommentar
Elvestad, J., Løvstad, Å., & Strømme, L. (2006). <i>Visuelle kunstoffag 1: Tegning og farger, form og materialer</i> . Oslo: Gyldendal Norske Forlag.	Denne boka hadde som hensikt å utvikle leserens ferdigheter innen kunst- og håndverk.	Ingen av søkeordene funnet.	Ingen av søkeordene funnet.	Denne boken fant vi ikke relevant for vår problemstilling.
Frisch, N., Letnes, M. & Moe, J. (2018). <i>Boka om kunst og håndverk i barnehagen</i> . Oslo: Universitetsforlaget.	Hensikten med denne boken var å gi studenter basiskunnskap man trenger for å kunne forstå faget, planlegge formingsaktiviteter og begrunne dem faglig.	-Verkstedspedagogikk. -Atelier.	-Trageton. -Verkstedspedagogikk.	Denne boken var laget med utgangspunkt i kunst og håndverk ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning (DMMH).
Furness, K. (2019). <i>Å skape gjennom forming</i> . Oslo: Cappelen Damm.	Hensikten med denne boka var å få innblikk i hvordan barn tok for seg små og store prosjekter innenfor ulike temaer i barnehagehverdagen.	Inneholdt ikke stikkordsregister.	-Verksted: en kokende gryte av organisering.	
Fønnebø, B. (2014). <i>Kunstneriske bevegelser i barnehagen: De yngstes formgivning, bildeskaping og</i>	Boken handler om barns, barnehagepersonalets og barnehagelærerstudenters kunstneriske ressurser og utfordrer	-Verksted. -Faste. -Flyktige. -Mobile.	-Flyktige, faste og mobile verksteder med og for de yngste.	

<p><i>verksteder</i>. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.</p>	<p>diskurser om bildeskaping, formgiving, kunst og håndverk i utdanning og barnehage.</p>	<p>-Verkstedspreg.</p>		
<p>Fønnebø, B. (2019). <i>Å tegne sammen</i>. Oslo: Cappelen Damm.</p>	<p>Hensikten med denne boken var å utvide hvordan man tenker om det å tegne sammen og det å modellere god tegneadferd.</p>	<p>Inneholdt ikke stikkordsregister.</p>	<p>-Kjempemalestedet et for aksept, lek og dialogisk samspill. -Et laboratorium, samlivsted eller studio for dialogisk fremførelse.</p>	
<p>Jonstøij, T. og Tolgraven, Å. (2008). <i>Hundre måter å tenke på: Om Reggio Emilias pedagogiske filosofi</i>. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.</p>	<p>Hensikten med denne boken var å fortelle om den pedagogiske hverdagen i Reggio Emilia, begrepene, teoriene og strukturelle forutsetningene som ligger bak.</p>	<p>Inneholdt ikke stikkordsregister.</p>	<p>Ingen av søkeordene funnet.</p>	<p>Fant søkeord "atelier" og annen relevant fagstoff ved å lete gjennom hele boken.</p>
<p>Otterstad, A. M. & Rossholt, N. (2012). <i>Barnehagelærerutdanningens kompleksitet: bevegelser i faglige perspektiver</i>. Oslo: Universitetsforlaget.</p>	<p>Hensikten med denne boken var å gi et bilde av bevegelser i faglige perspektiver. Dette var bevegelser som inviterte til økt samarbeid mellom lærere og studenter, men også mellom barnehagelærerutdanningen og yrkesfeltet. Den retter</p>	<p>Ikke brukt stikkordsliste, fordi søkeord ble funnet i innholdsfortegnelsen.</p>	<p>-Forming som jazzete improviserende bevegelser. -Bente Fønnebø.</p>	

	oppmerksomheten mot dynamikken mellom utdanning og praksis.			
Sæbø, A. B., Bakke, K. & Jenssen, C. (2017). <i>Kunst, kultur og kreativitet: kunstfaglig arbeid i barnehagen</i> . Bergen: Fagbokforlaget.	Forfatteren ønsket å inspirere alle som er opptatt av å skape gode barnehager for dagens og fremtidens barn.	-Atelier.	Ingen av søkeordene funnet.	Fant søkeordet “atelier”, og videre herfra ble det nevnt verksted, men ble ikke utdypet noe særlig.
Krogstad, A., Hansen, G. K., Høyland, K. og Moser, T. (Red.). (2012). <i>Rom for barnehage: faglige perspektiver på barnehagens fysiske miljø</i> (s. 149- 169). Bergen: Fagbokforlaget.	Boken har som hensikt å belyse hva som fremmer gode fysiske rammer for lek, læring, omsorg og danning.	Ingen av søkeordene funnet	Ingen av søkeordene funnet	Brukt til å definere hva kunstneriske forstyrrelser er, ellers ikke mer relevant teori.
Thorhallsdottir, B. & Gjørde, M.; Torstensen, M. D. (2016) <i>Kunstmagi: den store kunstboka for barn og unge</i> . Bergen: Vigmostad og Bjørke.	Hensikten med boken var å ta med voksne og barn med på en reise gjennom kunsthistorien, ved å få innblikk i hvordan kunstnere arbeidet. Til hvert kapittel var det også en filosofidel, kuriositeter og kunstoppgaver.	Inneholdt ikke stikkords register.	Ingen av søkeordene funnet.	Denne boken fant vi ikke relevant for vår problemstilling.

<p>Waterhouse, A-H. L. (2013). <i>I materialenes verden: Perspektiver og praksis i barnehagens kunstneriske virksomhet</i>. Bergen: Fagbokforlaget.</p>	<p>Boken tok for seg ulike perspektiver man kan møte knyttet til barn (og voksen) i opplevelser og erfaringer med materialers egenskaper og muligheter i kunstnerisk virksomhet.</p>	<p>-Materialer. -Kategorisering. -Materiell. -Trageton.</p>	<p>Nesten hvert kapittel begynner med ordet material. Fant derfor relevant teori fra stikkordslistene.</p>	<p>Denne boken hadde ikke direkte om verksted, men hadde om materialer, fordeling og sortering av dem.</p>
<p>Waterhouse A-H. L. (2017). <i>Med kunst i barnehagen</i>. Bergen: Fagbokforlaget.</p>	<p>Boken tok for seg kunst som et mulighetsfelt for faglig pedagogisk arbeid i barnehagen.</p>	<p>Ingen av søkeordene funnet.</p>	<p>Ingen av søkeordene funnet.</p>	<p>Denne boken hadde ikke søkeordene vi hadde satt, og klarte heller ikke å finne noe relevant til vår problemstilling.</p>

BKKKK1013 Kunst, kultur og kreativitet

1, 2020 høst

Studieprogram: Barnehagelærerutdanning med vekt på musikk, drama, kunst og håndverk

Course Code: BKKKK1013 2020 HØST **Course Name:** Kunst, kultur og kreativitet 1 **Course**

Year: 2020

35 items in 2 sections

[Gå til liste](#)

Obligatorisk pensum

[Til seksjonen](#)

[Teater i perspektiv](#)

Type: Nettside **Utgiver:** Gyldendal Norsk Forlag **Utgivelsesår:** 2009

[Gå til referanse](#)

[Det musiske menneske](#)

Forfatter: Bjørkvold, J-R. **Type:** Bok **ISBN:** 9788299658959 **Utgiver:** Freidig forlag **Utgivelsessted:** Oslo

Utgivelsesår: 2007 **Sider:** 117 s. **Utgave:** 8. utg. **Offentlig kommentar:** Pensum: s. 11-127. **Tilgjengelig fra:**

DMMH-biblioteket Ikke til utlån 781.1 Bjø; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 781.1 Bjø

[Gå til referanse](#)

[Musikkteori](#)

Forfatter: Djupdal, K. **Type:** Bok **ISBN:** 9788241710858; 8241710852 **Utgiver:** Ad notam Gyldendal

Utgivelsessted: Oslo **Utgivelsesår:** 1999 **Sider:** 129 s. **Utgave:** 3. utg. **Offentlig kommentar:** Pensum: s.

1-129. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 781.3 Dju; DMMH-biblioteket Ikke til utlån 781.3

Dju

[Gå til referanse](#)

[Når øyet styrer hånden: Om mestringsprosesser i barnehagen](#)

FORMakademisk

Forfatter: Frisch, N.S. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2008 **Sider:** 85-95 **Årgang/Volum:** 1 **Hefte:** 1 **DOI:** 10.7577/formakademisk.123

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](https://eu01.alma.exlibrisgroup.com)

[Gå til referanse](#)

[Tegning og visuell barnekultur.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Frisch, N.S. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 197-228
Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Tegning.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Frisch, N.S. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 247-272
Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Lekens dramaturgi - nye muligheter for barneteatret?](#)

[Nordisk Barnehageforskning](#)

Forfatter: Gjervan, E.K. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2013 **Sider:** 1-11 **Årgang/Volum:** 6 **Hefte:** 9 **DOI:** 10.7577/nbf.385

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](https://eu01.alma.exlibrisgroup.com)

[Gå til referanse](#)

[Dramaturgi : forestillinger om teater](#)

Forfatter: Gladsø, S. ; Gjervan, E.K. ; Hovik, L. & Skagen, A. **Type:** Bok **ISBN:** 9788215025155 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 11 s. **Utgave:** 2. utg. **Tagger:** Kompendium
Offentlig kommentar: Pensum: kapittel 14. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792.01 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792.01 Dra

[Gå til referanse](#)

[Barnekulturens iscenesettelser 1 Lekens dynamiske verdener](#)

Forfatter: Guss, F.G. **Type:** Bok **ISBN:** 9788202451400 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 19 s. **Tagger:** Kompendium **Offentlig kommentar:** Penum: kapittel 7.
Tilgjengelig fra: DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Gus; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Gus

[Gå til referanse](#)

[Innramminger av det lekende – performance, ritualisering, drama og teatralitet som lekende kommunikasjon.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Hammer, A. **Boktittel:** Drama og skapende prosesser i barnehagen
Kapittelnummer: 1 **ISBN:** 978-82-321-0267-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 19-48 **Redaktør:** A. Hammer & G. Strømsøe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Dra; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Dra

[Gå til referanse](#)

[Sangrepertoaret i barnehagen - tradisjon eller stagnering?](#)

[Nordisk Barnehageforskning](#)

Forfatter: Haukenes, S.& Hagen, L. A. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 1-16 **Årgang/Volum:** 15 **Hefte:** 5 **DOI:** 10.7577/nbf.1792

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

[7 veier til drama : grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehage og skole](#)

Forfatter: Heggstad, K.M. **Type:** Bok **ISBN:** 9788245012927 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen
Utgivelsesår: 2012 **Sider:** 28 s. **Utgave:** 3. utg. **Tagger:** Kompendium **Offentlig kommentar:** Penum: s. 66-93
Tilgjengelig fra: DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Heg; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Heg

[Gå til referanse](#)

[Lek, dans og teater](#)

Forfatter: Hernes, L. ; Horn, G. & Reistad, H. **Type:** Bok **ISBN:** 8275220270 **Utgiver:** Tell **Utgivelsessted:** Vollen **Utgivelsesår:** 1993 **Sider:** 114 s. **Offentlig kommentar:** Penum: s. 17-90 og 136-175. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Her; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Her

[Gå til referanse](#)

[Den store barnesangboka](#)

Forfatter: Holen, A. & Norberg, H. **Type:** Bok **ISBN:** 9788203254093 **Utgiver:** Aschehoug **Utgivelsessted:** Oslo
Utgivelsesår: 2011 **Sider:** 382 s. **Utgave:** Rev. utg. **Offentlig kommentar:** Boka er pensum alle tre studieår.
Tilgjengelig fra: DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 784.6 Sto

[Gå til referanse](#)

[Alene med publikum : fortellerkunst og teater for én aktør](#)

Forfatter: Horn, G. **Type:** Bok **ISBN:** 8275222621; 9788275222624 **Utgiver:** Tell forl **Utgivelsessted:** Vollen
Utgivelsesår: 2005 **Sider:** 167 s. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792.028 Hor;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792.028 Hor

[Gå til referanse](#)

[Barns spontansang : læring, kommunikasjon eller "selvets teknologi"?](#)

[Skriftserie fra Senter for musikk og helse](#)

Forfatter: Knudsen, J.S. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2008 **Sider:** 161-170

[Gå til referanse](#)

[Gunilla Lindqvists lekpedagogiske arbeidsmåte – en didaktisk modell.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Kristoffersen, B. **Boktittel:** Drama og skapende prosesser i barnehagen
ISBN: 978-82-321-0267-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 49-66
Redaktør: A. Hammer & G. Strømsøe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Dra

[Gå til referanse](#)

[Din musikalske kapital](#)

Forfatter: Kulset, N.B. **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-15-03042-5 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo
Utgivelsesår: 2018 **Sider:** 138 s. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 781.11 Kul;
DMMH-biblioteket Ikke til utlån 781.11 Kul

[Gå til referanse](#)

[Form, innhold og komposisjon.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Letnes, M-A. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 273-292
Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Lekens muligheter](#)

Forfatter: Lindqvist, G. **Type:** Bok **ISBN:** 8241708300; 9788241708305 **Utgiver:** Ad notam Gyldendal
Utgivelsessted: Oslo **Utgivelsesår:** 1997 **Sider:** 70 s. **Offentlig kommentar:** Penum: s. 87-156. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 155.418 Lin; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 155.418 Lin

[Gå til referanse](#)

[Barns møte med kunst og kultur.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Moe, J. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 77-126
Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Kreativitet.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Moe, J. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 127-151
Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Materialer, form og rom – inne og ute.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Moe, J. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 155-196

Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Fortellingen som dreiepunkt for barns uttrykk.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Olaussen, I. **Boktittel:** Drama og skapende prosesser i barnehagen **ISBN:** 978-82-321-0267-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 67-84

Redaktør: A. Hammer & G. Strømsøe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Dra

[Gå til referanse](#)

[Når leken gir liv – animasjon og figurteater i barnehagen.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Olaussen, I. **Boktittel:** Drama og skapende prosesser i barnehagen **ISBN:** 978-82-321-0267-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 115-130

Redaktør: A. Hammer & G. Strømsøe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Dra

[Gå til referanse](#)

[Den fabelfaktiske fortellingen – en interaktiv metodikk for kreativ utforskning og læring.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Rønningen, L.H. **Boktittel:** Drama og skapende prosesser i barnehagen **ISBN:** 978-82-321-0267-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 85-114

Redaktør: A. Hammer & G. Strømsøe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Dra

[Gå til referanse](#)

[Samisk barnekultur.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Storjord, M.H.; Hætta, A.K.S.; Eira, A.M.J. **Boktittel:** Barnekultur **ISBN:** 978-82-02-51352-8 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2016 **Sider:**

89-106 **Redaktør:** H. Jæger & J.K. Torgersen **Tagger:** Kompendium **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 028.5 Bar; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 028.5 Bar

[Gå til referanse](#)

[Kom, skal vi leke gamle dager?](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Strømsøe, G. **Boktittel:** Drama og skapende prosesser i barnehagen **ISBN:** 978-82-321-0267-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 155-174

Redaktør: A. Hammer & G. Strømsøe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Dra

[Gå til referanse](#)

[Kunstfagenes plass i barnehagen.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Sæbø, A.B. **Boktittel:** Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen **ISBN:** 978-82-450-2147-9 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 17-46 **Redaktør:** A. B.Sæbø ; K. Bakke & C.Jenssen **Utgave:** 2. utg. **Tagger:** Kompendium **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.23 Kun; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.23 Kun

[Gå til referanse](#)

[Barnet og musikken : innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter](#)

Forfatter: Sæther, M. & Angelo, E. **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-15-03200-9 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2019 **Sider:** 186 s. **Utgave:** 3. utg. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 780.7 Sæt; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 780.7 Sæt

[Gå til referanse](#)

[Kunstmagi : den store kunstboka for barn og unge](#)

Forfatter: Thorhallsdottir, B. & Gjærde, M.; Torstensen, M.D. **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-516-8726-3 **Utgiver:** Vigmostad & Bjørke **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2016 **Sider:** 192 s. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 704.05 Bjö; DMMH-biblioteket Ikke til utlån 704.05 Bjö

[Gå til referanse](#)

[Tufsa danser: om et barns bruk av musikk fra barne-tv til å bearbeide livserfaringer.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Vestad, I.L. **Boktittel:** Musikk i psykisk helsearbeid med barn og unge **Sider:** 153-170 **Redaktør:** E. Ruud

[Gå til referanse](#)

[Farge.](#)

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Øien, V.D. **Boktittel:** Boka om kunst og håndverk i barnehagen **ISBN:** 9788215027661 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 293-334

Redaktør: N.S. Frisch ; M.-A. Letnes & J. Moe **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 372.5 Bok;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

Anbefalt litteratur

[Til seksjonen](#)

[Dramaturgi : forestillinger om teater](#)

Forfatter: Gladsø, S. ; Gjervan, E.K. ; Hovik, L. & Skagen, A. **Type:** Bok **ISBN:** 9788215025155 **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2015 **Utgave:** 2. utg. **Offentlig kommentar:** Penum: Kapittel 1-12. Totalt antall sider: 135 s. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792.01 Dra;
DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792.01 Dra

[Gå til referanse](#)

[Fortellinger og dramaforløp](#)

Forfatter: Larsen, A-M. **Type:** Bok **ISBN:** 8245604542 **Utgiver:** Cappelen akademisk forlag **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 1997 **Offentlig kommentar:** Totalt antall sider: 133 s. **Tilgjengelig fra:** DMMH-biblioteket Ikke til utlån 792 Lar; DMMH-biblioteket Pensumsamlingen 792 Lar

[Gå til referanse](#)

KKK201 Kunst, kultur og kreativitet

Høst 2020

Course Code: UA_203_KKK201_1_2020_HØST_1_2 **Course Name:** KKK201 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H) **Course Year:** 2020

Course Code: UA_203_KKK201_1_2020_HØST_1_3 **Course Name:** KKK201 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H) **Course Year:** 2020

Course Code: UA_203_KKK201_1_2020_HØST_1_1 **Course Name:** KKK201 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H) **Course Year:** 2020

Course Code: UA_203_KKK201_1_2020_HØST_1_4 **Course Name:** KKK201 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H) **Course Year:** 2020

Course Code: UE_203_KKK201_1_2020_HØST_1 **Course Name:** KKK201 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H) **Course Year:** 2020

53 items in 5 sections

[Gå til liste](#)

Musikk

[Gå til seksjon](#)

[Musikkpraktisk klokskap : i arbeid med barnehagebarn](#)

Bidragsyter/medforfatter: Schei, Tiri Bergesen **Type:** Bok **ISBN:** 9788245022414 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150326976 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2019 **Utgave:** 1. utgave **Noter:** Inneholder bibliografiske referanser og register **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 780.7 Mus; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 780.7 Mus; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD 780.7 Mus; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 780.7 Mus; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 780.7 Mus; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 780.7 Mus; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 780.7 Mus

[Gå til referanse](#)

[Anne-Maries rytmikrecept](#)

Forfatter: Engelholm, Anne-Marie **Type:** Bok **ISBN:** 9789188496553 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)122834429;

122834429-47bibs_network **Utgiver:** Lutfisken **Utgivelsessted:** [Mölnadal] **Utgivelsesår:** 2009 **Sider:** 72

Tilgjengelig fra: Biblioteket - Kronstad KRON 780.77 Eng; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 780.77 Eng; Høgskulebiblioteket Stord STORD 780.77 Eng

[Gå til referanse](#)

[Anne-Maries rytmikrecept : \[CD : Engelholm: Anne-Maries rytmikrecept\]](#)

Forfatter: Anne-Marie Engelholm **Type:** Lydopptak **Utgiver:** Lutfisken **Utgivelsessted:** Mölnadal **Utgivelsesår:** 2009

[Gå til referanse](#)

[Syng og leik i lag : 65 songleikar for store og små](#)

Forfatter: Sudmann, Astri **Bidragster/medforfatter:** Grimstbø, Liv; Hamre, Marita Saue **Type:** Musikk **ISBN:** 9788282401364 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150301677 **Utgiver:** Selja forlag **Utgivelsessted:** Førde **Utgivelsesår:** [2018] **Noter:** Melodistemme med underlagt tekst og besifring **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 796.13 Sud; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 796.13 Sud; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 796.13; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 796.13

[Gå til referanse](#)

[When The Moment Sings The Muse Within 1996](#)

Type: Video **Utgiver:** Chidem Tanyer Yoga **Sider:** 31:42 **Noter:** Tilbake

[Gå til referanse](#)

[Dusje med Dress](#)

Forfatter: Kari Gina Hodneland **Type:** Video **Utgiver:** HVL MedieLab **Sider:** 21:40 **Noter:** Tilbake

[Gå til referanse](#)

[Musisering med de minste i barnehgen](#)

Forfatter: Schei, Tiri Bergesen & Bonete, Xavier **Type:** Video **Utgiver:** HiB Mediesenteret i Bergen

Utgivelsesår: 2011 **Offentlig kommentar:** Blir gjort tilgjengelig for studentene i Canvas

[Gå til referanse](#)

[Joikefeber \[videopptak\]](#)

Bidragster/medforfatter: Boine, Mari,; Gaino, Ole Larsen; Sara, Johan; Lundby, Ylva Soriano; Graff, Ola; Lundby, Ellen-Astri **Type:** Video **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)14414347x; 14414347x-47bibs_network **Utgiver:** Norsk filminstitutt **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2014 **Noter:** Norske undertekster; "S-film"; Medvirkende: Ylva Soriano Lundby, Johan Sara Jr., Ole Larsen Gaino, Mari Boine; Bonusmateriale: Musikkvideoer med sjø-samisk joik; Basert på Ola Graffs doktoravhandling Om kjæresten min vil jeg joike **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON DVD 781.62 Joi

[Gå til referanse](#)

[NRK TV – Det kom med vinden - Et fargespill](#)

Type: Video **Utgiver:** NRK **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 39:00

[Gå til referanse](#)

[Se hva' jeg ka', og jeg tør mer : kvalitet i musisk samvær \[videopptak\]](#)

Forfatter: Sonnenborg, Hanne **Bidragster/medforfatter:** Vinther, Margit **Type:** Video **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)962079669; 962079669-47bibs_network **Utgiver:** L&B Videoproduktion **Utgivelsessted:** [København] **Utgivelsesår:** [2011] **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON DVD 780.77 Son

[Gå til referanse](#)

[Den nasjonale barnehageprisen for kunst og kultur](#)

Bidragster/medforfatter: Jenssen, Cathrine; Sæbø, Aud Berggraf; Bakke, Kari, **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Cathrine Jenssen (1974-) **Boktittel:** Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen **ISBN:** 978-82-450-2147-9 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150222973 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2017 **Totalt antall sider:** 199-225 **Sider:** 207-233 **Redaktør:** Kari Bakke, Cathrine Jenssen og Aud Berggraf Sæbø **Utgave:** 2. utg. **Noter:** 1. utg. 2011 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 707 Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 707 Kun

[Gå til referanse](#)

[Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen](#)

Bidragster/medforfatter: Thoresen, Elin; Møen, Inger-Lisa **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-2347-3

OCLC-nummer: (NO-OsBAS)150323853 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2019

Utgave: 1. utgave **Offentlig kommentar:** Kap 3 (s 45-56): Fra musikk til språk i barnehagen + Kap 4 (s 57-72):

Rom for lyd - Musikkinstrumenter i barnehagehverdagen **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.5

Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.5 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun;

Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.21 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån

372.21 Kun

[Gå til referanse](#)

[Musik & pædagogik](#)

Bidragster/medforfatter: Kirk, Elsebeth **Type:** Bok **ISBN:** 8773949663 **OCLC-nummer:**

(NO-TrBIB)060399120; 060399120-47bibsyst_network **Utgiver:** Forlaget Modtryk **Utgivelsessted:** Århus

Utgivelsesår: 2006 **Sider:** 271 **Utgave:** 2. rev. udg. **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** Kap 12 (s

184-193): Irgens-Møller (2006). Musikkterapi for barn med handicap. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad

KRON 780.7 Mus; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 780.7 Mus; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 780.7

Mus; Høgskulebiblioteket Stord STORD 780.7 Mus

[Gå til referanse](#)

[Allabasalla Barnas bok](#)

Forfatter: Berre, Åslaug **Type:** Bok **ISBN:** 8203300391 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)100374654;

(NO-TrBIB)950264768; 950264768-47bibsyst_network **Utgiver:** Aschehoug **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:**

1994 **Sider:** 24 **Utgave:** Bokmål[utg.]; Bokmål[utg.] **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** S 78-89: Syng

meg en saga **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON Magasin P 780 A

[Gå til referanse](#)

[Den musiske medisin : lyd og musikk som terapi](#)

Forfatter: Myskja, Audun **Type:** Bok **ISBN:** 8202196159; 8250425502 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)092022995;

(NO-TrBIB)990478807; 990478807-47bibsyst_network **Utgiver:** Grøndahl Dreyer **Utgivelsessted:** Oslo

Utgivelsesår: 1999 **Sider:** 256 **Tagger:** Digital kopi **Noter:** Opplagshistorikk: 2. oppl. 2000 **Offentlig**

kommentar: Innledning (s 16-22) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 615.85154 Mys; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 615.851 54 Mys; Høgskulebiblioteket Førde FØRDE 615.851 MYS

[Gå til referanse](#)

[Den musiske medisin : lyd og musikk som terapi](#)

Forfatter: Myskja, Audun **Type:** Bok **ISBN:** 8202196159; 8250425502 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)092022995; (NO-TrBIB)990478807; 990478807-47bibs_network **Utgiver:** Grøndahl Dreyer **Utgivelsessted:** Oslo

Utgivelsesår: 1999 **Sider:** 256 **Tagger:** Digital kopi **Noter:** Opplagshistorikk: 2. oppl. 2000 **Offentlig**

kommentar: kap 6 Vår musikalske kropp (s 81-109) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 615.85154 Mys; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 615.851 54 Mys; Høgskulebiblioteket Førde FØRDE 615.851 MYS

[Gå til referanse](#)

[Musiske metoder : i opdragelse og undervisning](#)

Forfatter: Riis, Benedicte **Type:** Bok **ISBN:** 8777610997 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)971537844; 971537844-47bibs_network **Utgiver:** Folkeskolens musiklærerforening **Utgivelsessted:** Herning

Utgivelsesår: 1996 **Sider:** 143 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** S 40-49 Riis, B. (1996). Muserne og det antikke Grækenland **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 780.7 R

[Gå til referanse](#)

[Musikk mellom liten og stor : musikkaktiviteter for barn 0-6 år og foreldre : hvorfor og hvordan? : lærerveiledning](#)

Forfatter: Stehouwer, Gulle **Bidragster/medforfatter:** Foreningen Musikk fra livets begynnelse **Type:** Bok **ISBN:** 8270933783 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)092127207; (NO-TrBIB)981516998;

981516998-47bibs_network **Utgiver:** Norsk musikkforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 1998 **Sider:** 80

Tagger: Digital kopi **Noter:** "Boken er blitt til på initiativ fra Foreningen Musikk fra livets begynnelse som del av materialer til lederopplæring for foreningen med støtte fra Norsk Musikkråd"; Edisjonsnr: N.M.O. 11148 **Offentlig**

kommentar: Kap 5 (s 37-46): Stehouwer; Gulle(1998). Hvordan planlegge i tråd med barns utvikling

Tilgjengelig fra: Biblioteket - Kronstad KRON 780.7 S; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 780.7 S;

Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN q780.7 Ste; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Magasin q780.7 Ste;

Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 780.7 Ste

[Gå til referanse](#)

[Rytmen mellom oss : bruk av musikk i arbeid med barn og unge](#)

Forfatter: Fugle, Gunn Karoline **Type:** Bok **ISBN:** 9788279591672 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0282501; (NO-TrBIB)121101975; 121101975-47bibsys_network **Utgiver:** Skald **Utgivelsessted:** [Leikanger]

Utgivelsesår: cop. 2012 **Sider:** 189 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** S 90-104 Fugle, G. K. (2012).

Rytme, utvikling og relasjon **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 780.83 Fug; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 780.83 Fug; Høgskulebiblioteket Førde FØRDE 780.7 FUG; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD 780.7 Fug; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD Pensum - Dagslån 780.7 Fug; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 780.7 Fug; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 780.7 Fug; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 780.7 Fug; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 780.7 Fug

[Gå til referanse](#)

Forming

[Gå til seksjon](#)

[Boka om kunst og håndverk i barnehagen](#)

Forfatter: Nina Scott Frisch (1954-) (/forfatter) **Bidragster/medforfatter:** Moe, Jørgen.; Letnes, Mari-Ann.; Frisch, Nina Scott, **Type:** Bok **ISBN:** 9788215027661 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150285498 **Utgiver:**

Universitetsforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2018 **Sider:** 350 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.5 Bok; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.5 Bok; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Bok; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 707 Bok; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 707 Bok

[Gå til referanse](#)

[Hundre måter å tenke på : om Reggio Emilias pedagogiske filosofi](#)

Forfatter: Jonstøij, Tove **Bidragster/medforfatter:** Sunde, Bodil; Tolgraven, Åsa **Type:** Bok **ISBN:** 8249608941 **OCLC-nummer:** (ANNO)18845; (NO-TrBIB)092893325; (NO-TrBIB)031188702;

031188702-47bibsys_network **Utgiver:** Damm **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2003 **Sider:** 89 **Noter:** Svensk originalutg.: [Stockholm] : Utbildningsradion, 2001 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Jon; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.21 Jon; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.21 Jon;

Høgskulebiblioteket Stord STORD Fjernlån 372.2101 Jon; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.2101 Jon; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 372.2101 Jon

[Gå til referanse](#)

[Sanselig prosjektarbeid med barn 0-2 år : fra forberedelser til fordypning](#)

Forfatter: Kjær, Alice **Bidragster/medforfatter:** Goveia, Ingvill Christina; Halland, Sissel Janette Aastvedt; Søbstad, Roy **Type:** Bok **ISBN:** 9788202609153 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150328670 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** [2019] **Utgave:** 1. utgave **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Kjæ; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Stord STORD 372.21 Kjæ

[Gå til referanse](#)

[Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen](#)

Bidragster/medforfatter: Jenssen, Cathrine; Sæbø, Aud Berggraf; Bakke, Kari, **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-2147-9 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150222973 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 257 **Utgave:** 2. utg. **Noter:** 1. utg. 2011 **Offentlig kommentar:** Kap 7 (s 183-205) Waterhouse, A-H.L. (2017). Digitale muligheter i barnehagens kunstfaglige virksomhet. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 707 Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 707 Kun

[Gå til referanse](#)

[Kunstpædagogisk utviklingsarbeid i barnehagen](#)

Bidragster/medforfatter: Thoresen, Elin; Møen, Inger-Lisa **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-2347-3 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150323853 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2019 **Utgave:** 1. utgave **Offentlig kommentar:** Kap 7 (s 101-116): Skarperud, I. (2019). Frå det skjønne til det vanskelege: Om risikofyllt kunstpædagogikk i barnehagen + Kap 10 (s 143-163): Bråten, I. & Kvalbein, Å. (2019). Den lille tingverden: Gjenbruk og nye materialpraksiser i barnehagen. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.5 Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.5 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.21 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 372.21 Kun

[Gå til referanse](#)

[Kunstneriske bevegelser i barnehagen : de yngstes formgiving, bildeskaping og verksteder](#)

Forfatter: Fønnebø, Bente **Type:** Bok **ISBN:** 9788202406271 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0405293; (NO-TrBIB)130661104; 130661104-47bibs_network **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2014 **Sider:** 287 **Tagger:** Digital kopi **Noter:** På omslaget: Kunst, kultur og kreativitet **Offentlig kommentar:** Kap 12 (s255-265): Fønnebø, B. (2014). Flyktige, faste og mobile verksteder med og for de yngste **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.5 Føn; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.5 Føn; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Føn; Høgskulebiblioteket Stord STORD Fjernlån 372.21 Føn; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.21 Føn; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 372.21 Føn

[Gå til referanse](#)

[Areal til skapende lek, læring og utforskning i barnehagen](#)

[Tidsskrift for Nordisk barnehageforskning](#)

Forfatter: Bente Fønnebø **Type:** Artikkel **ISSN:** 1890-9167 **Utgiver:** Nordisk Barnehageforskning **Utgivelsesår:** 2014 **Årgang/Volum:** 7 **DOI:** 10.7577/nbf.742

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Blikk for bilder : formidling av billedkunst til barn og ungdom](#)

Forfatter: Danbolt, Gunnar **Type:** Bok **ISBN:** 8270810762 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)09332233x; (NO-TrBIB)000287415; 000287415-47bibs_network **Utgiver:** Norsk kulturråd **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 1999 **Sider:** 88 **Årgang/Volum:** nr 4 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 707 D; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN q700.1 Dan

[Gå til referanse](#)

[Barn og estetisk praksis : sanser, væren og læring](#)

Forfatter: Kjær, Alice **Bidragster/medforfatter:** Goveia, Ingvill Christina **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-51611-6 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150186174 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 168 **Tagger:** Digital kopi **Noter:** Oversatt av Ingvill Christina Goveia **Offentlig kommentar:** Kap 15 (s141-154): Kjær, A. (2019). Rom og fordypelse i et estetisk perspektiv **Tilgjengelig fra:**

Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Kjæ; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Stord STORD 372.21 Kjæ

[Gå til referanse](#)

[Å skape gjennom forming : tema- og prosjektarbeid i barnehagen](#)

Forfatter: Furness, Karin **Bidragster/medforfatter:** Manger, Astrid; Dackéus, Christina **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-56115-4 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150284890 **Utgiver:** Cappelen Damm **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 264 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** S 151-183: Leire **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.5 Fur; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Fur; Høgskulebiblioteket Stord STORD 372.5 Fur

[Gå til referanse](#)

Drama

[Gå til seksjon](#)

[Nya berättarboken](#)

Forfatter: Ärnröm, Ulf **Type:** Bok **ISBN:** 9789170186295 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)101420552; 101420552-47bibs_network **Utgiver:** BTJ förlag **Utgivelsessted:** Lund **Utgivelsesår:** 2008 **Sider:** 112 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 808.5 Ærn; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 808.5 Ærn

[Gå til referanse](#)

[7 veier til drama : grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehage og skole](#)

Forfatter: Heggstad, Kari Mjaaland **Type:** Bok **ISBN:** 9788245012927 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)133058751; (NO-TrBIB)12038082x; 12038082x-47bibs_network **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2012 **Sider:** 246 **Utgave:** 3. utg.; 3. utg. **Noter:** 1. og 2. utg. med undertittel: Grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehage og småskole; 1. utg. 1998 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 792.07 Heg; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 792.07 Heg; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD 792.07 Heg; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 792.07 Heg; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 792.07 Heg; Høgskulebiblioteket Stord STORD Fjernlån 792.07 Heg; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 792.07 Heg; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 792.07 Heg

[Gå til referanse](#)

[Den ville babyreisen](#)

Bidragster/medforfatter: Jenssen, Cathrine; Sæbø, Aud Berggraf; Bakke, Kari, **Type:** Bokkapittel

Kapitelforfatter: Thorkildsen, Kari **Boktittel:** Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen **ISBN:**

978-82-450-2147-9 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150222973 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen

Utgivelsesår: 2017 **Totalt antall sider:** 99-126 **Sider:** 105-131 **Redaktør:** Kari Bakke, Cathrine Jenssen og Aud

Berggraf Sæbø **Utgave:** 2. utg. **Noter:** 1. utg. 2011 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 707 Kun;

Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun;

Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 707

Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 707 Kun

[Gå til referanse](#)

[Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen](#)

Bidragster/medforfatter: Jenssen, Cathrine; Sæbø, Aud Berggraf; Bakke, Kari, **Type:** Bok **ISBN:**

978-82-450-2147-9 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150222973 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen

Utgivelsesår: 2017 **Sider:** 257 **Utgave:** 2. utg. **Noter:** 1. utg. 2011 **Offentlig kommentar:** Kap 1 (s 15-42):

Sæbø, Aud Berggraf (2011). Kunstfagenes plass i barnehage **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 707

Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun;

Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 707

Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 707 Kun

[Gå til referanse](#)

[Magiske samlingsstunder](#)

Forfatter: Brendeland, Trude Anette **Type:** Bok **ISBN:** 9788273911551 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)094089175;

094089175-47bibs_network **Utgiver:** Pedagogisk forum **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2009 **Sider:**

203 **Offentlig kommentar:** s 99-156 Den magiske samlingsstunden og s 157-197 Veien til magiske samlinger

Tilgjengelig fra: Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Bre; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.21 Bre;

Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.21 Bre; Høgskulebiblioteket Stord STORD 372.21 Bre

[Gå til referanse](#)

[Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen](#)

Bidragster/medforfatter: Thoresen, Elin; Møen, Inger-Lisa **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-2347-3

OCLC-nummer: (NO-OsBAS)150323853 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2019

Utgave: 1. utgave **Offentlig kommentar:** Kap 8 (s 117-128): Thoresen Elin (2019). Virker du? –Den lekne

pedagogen og Kan du fortelje en historie der vi er med? –Å utvikle improvisatorisk og smaskapende

fortellekompetanse **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.5 Kun; Biblioteket - Kronstad KRON

Dagslån 372.5 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum

372.21 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 372.21 Kun

[Gå til referanse](#)

[Kroppen i lek og læring : sirkus i barnehage og skole](#)

Forfatter: Jensen, Maybritt **Bidragster/medforfatter:** Osnes, Heid **Type:** Bok **ISBN:** 9788245005202

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)143620215; (NO-TrBIB)080317693; 080317693-47bibs_network **Utgiver:**

Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** cop. 2009 **Sider:** 220 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig**

kommentar: Kap 4 (s 73-101): Lek **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 792.07 Jen; Biblioteket -

Kronstad KRON Dagslån 792.07 Jen; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 796.47 Jen; Høgskulebiblioteket Stord

STORD 792.07 Jen

[Gå til referanse](#)

Norsk

[Gå til seksjon](#)

[Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen](#)

Bidragster/medforfatter: Jenssen, Cathrine; Sæbø, Aud Berggraf; Bakke, Kari, **Type:** Bok **ISBN:**

978-82-450-2147-9 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150222973 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen

Utgivelsesår: 2017 **Sider:** 257 **Utgave:** 2. utg. **Noter:** 1. utg. 2011 **Offentlig kommentar:** Kap 2 (s 47-77):

Birkeland, T. (2011/2017). Å skape verden gjennom språket **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 707

Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun;

Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 707

Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 707 Kun

[Gå til referanse](#)

[Barnekultur](#)

Forfatter: Henriette Jæger (1975-) (redaktør/) **Bidragster/medforfatter:** Torgersen, Jan Ketil; Jæger, Henriette

Type: Bok **ISBN:** 978-82-02-51352-8 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo]

Utgivelsesår: 2016 **Sider:** 172 **Offentlig kommentar:** Kap 1 og kap 8. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad

KRON 305.231 Bar; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 305.231 Bar; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN

305.23 Bar; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 305.23 Bar; Høgskulebiblioteket Stord

STORD 305.23 Bar

[Gå til referanse](#)

[Litteraturvetenskapen och bilderboksforskningen](#)

[Tidsskrift för litteraturvetenskap 3/4](#)

Forfatter: Hallberg, K **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 1982 **Offentlig kommentar:** Blir gjort tilgjengelig for studentene i Canvas

[Gå til referanse](#)

[Kulturbarnhagen](#)

Bidragster/medforfatter: Mjør, Ingeborg; Bakke, Kari; Lidén, Hilde; Jensen, Helge; Mundheim, Eli; Lorentzen, Rutt Trøite; Skeie, Geir; Mjør, Ingeborg; Vist, Torill; Sandnes, Hanne Haugli; Østrem, Tale; Storm-Larsen, Anna Beate; Waage, Lars Rune; Wagner, Åse Kari Hansen **Type:** Bok **ISBN:** 8252159206; 9788252159202

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)113828608; (NO-TrBIB)02144093x; 02144093x-47bibs_network **Utgiver:**

Samlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2002 **Sider:** 165 **Tagger:** Digital kopi **Noter:** Opplagshistorikk: 2. oppl. 2003 (Nkr 248.00); 3. oppl. 2009 (Nkr 289.00); 3. oppl. 2009 med 13-sifret ISBN **Offentlig kommentar:** S

133-144: Les for meg! Litteraturformidling i barnehagen og det vanskelege kvalitetsomgrepet **Tilgjengelig fra:**

Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Kul; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD 372.21 Kul; Høgskulebiblioteket

Sogndal SOGN 372.21 Kul; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.21 Kul

[Gå til referanse](#)

[Litteraturformidlingens arenaer og praksiser](#)

Bidragster/medforfatter: Skaret, Anne; Ørjasæter, Kristin **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-58469-6

OCLC-nummer: (NO-OsBAS)150309035 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo

Utgivelsesår: 2019 **Sider:** 204 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** S 50-62: «Jammen vi er jo reker!»
Barnehagens aktive utforskning av bildebøker. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 807 Lit; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 807 Lit; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 807 Lit; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 807 Lit; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 807 Lit; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 807 Lit

[Gå til referanse](#)

Litteraturarbeid i barnehagen

Forfatter: Syversen, Therese Garshol **Type:** Bok **ISBN:** 9788245022506 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150344969 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** [2020] **Utgave:** 1. utgave **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** Kap 3 (s 49-61) og kap 15 (s 201-208) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.640 44 Syv; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.640 44 Syv; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.64044 Syv; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.21 Syv; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 372.21 Syv

[Gå til referanse](#)

Barnelitteratur : sjangrar og teksttypar

Forfatter: Birkeland, Tone **Bidragster/medforfatter:** Teigland, Anne-Stefi; Mjør, Ingeborg **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-59447-3 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150288863 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 229 **Utgave:** 4. utg. **Tagger:** Digital kopi **Noter:** 1. utg. 2000 med forfatterne: Ingeborg Mjør, Tone Birkeland, Gunvor Risa **Offentlig kommentar:** Kap 1 og kap. 2 (s. 13-26 og 28-45) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 809.892 82 Bir; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 809.892 82 Bir; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD 809.8 Bir; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 809.8 Mjør; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 809.8 Mjør; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 809.8 Bir; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 809.8 Bir

[Gå til referanse](#)

Du tror det ikke før du får se det

Forfatter: Eliassen, Ingeborg **Bidragster/medforfatter:** Hodnefjeld, Hilde **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-50024-5 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150262146 **Utgiver:** Cappelen Damm **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018

Sider: 1 fold. bl. (34) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Eli; Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Dagslån Eli; Høgskulebiblioteket Stord STORD Biletbok Eli

[Gå til referanse](#)

ABC

Forfatter: Johnsen, Mari Kanstad **Bidragster/medforfatter:** Leser søker bok (forening) **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-05-49309-4 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150188564 **Utgiver:** Gyldendal **Utgivelsessted:** Oslo
Utgivelsesår: 2017 **Sider:** 92 **Noter:** "Boka er støttet av Leser søker bok" - Kolofonen **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Joh; Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Dagslån Joh; Høgskulebiblioteket Stord STORD Biletbok Joh

[Gå til referanse](#)

Vi fant en hatt

Forfatter: Klassen, Jon **Bidragster/medforfatter:** Hille-Walle, Johanne **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-8238-155-0
Utgiver: Mangschou **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 48 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Kla; Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Dagslån Kla; Høgskulebiblioteket Stord STORD Biletbok Kla

[Gå til referanse](#)

Pom og Pim

Forfatter: Landström, Lena **Bidragster/medforfatter:** Hovland, Ragnar; Landström, Olof **Type:** Bok **ISBN:** 9788252182712 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0294117; (NO-TrBIB)123945585; 123945585-47bibs_network
Utgiver: Samlaget **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2013 **Sider:** 28 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Lan; Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Dagslån Lan; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Barn-bildebøker Lan; Høgskulebiblioteket Stord STORD Biletbok Lan

[Gå til referanse](#)

Oi-oi!

Forfatter: Sortland, Bjørn **Bidragster/medforfatter:** Kramer, Hilde **Type:** Bok **ISBN:** 9788282380676
OCLC-nummer: (NO-TrBIB)123643244; (NO-OsBA)0292964; (NO-TrBIB)123643244 **Utgiver:** Mangschou

Utgivelsessted: Bergen **Utgivelsesår:** 2013 **Sider:** 46 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Sor; Biblioteket - Kronstad KRON Bildebok Dagslån Sor; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Barn-bildebøker Sor; Høgskulebiblioteket Stord STORD Biletbok Sor

[Gå til referanse](#)

Felles litteratur

[Gå til seksjon](#)

[Lyttende pedagogikk : etikk og demokrati i pedagogisk arbeid](#)

Forfatter: Åberg, Ann **Bidragster/medforfatter:** Manger, Astrid; Lenz Taguchi, Hillevi **Type:** Bok **ISBN:** 8215009573; 9788215009575 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)121417697; (NO-TrBIB)052173607; 052173607-47bibs_network **Utgiver:** Universitetsforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2006 **Sider:** 154 **Noter:** Opplagshistorikk: 2. oppl. 2006; 3. oppl. 2007; 4. oppl. 2008 (Nkr 289.00); 5. oppl. 2010 (Nkr 319.00); 6. oppl. 2012 (Nkr 329.00); 7. oppl. 2015 (Nkr 379.00); Oversatt av Astrid Manger; Svensk originalutg.: [Stockholm] : Liber, 2005 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Åbe; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.21 Åbe; Høgskulebiblioteket Haugesund HGSD 371.11 Åbe; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.21 Åbe; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 372.21 Åbe; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 371.11 Åbe; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 371.11 Åbe

[Gå til referanse](#)

[Barn og estetisk praksis : sanser, væren og læring](#)

Forfatter: Kjær, Alice **Bidragster/medforfatter:** Goveia, Ingvill Christina **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-51611-6 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150186174 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 168 **Tagger:** Digital kopi **Noter:** Oversatt av Ingvill Christina Goveia **Offentlig kommentar:** Kap 5 (s 42-65): Estetiske uttrykk og artikulasjon **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 372.21 Kjæ; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 372.21 Kjæ; Høgskulebiblioteket Stord STORD 372.21 Kjæ

[Gå til referanse](#)

[Deltakelse og interaktivitet i scenekunst for barn](#)

Forfatter: Lise Hovik (1962-) (redaktør/forfatter (forord)/forfatter) **Bidragsyter/medforfatter:** Nagel, Lisa,; Hovik, Lise, **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-2094-6 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150261340 **Utgiver:** Fagbokforl

Utgivelsessted: Bergen **Utgivelsesår:** cop. 2017 **Sider:** 222 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** S 165-176: Barbro Djupvik (2017). Kari Trestakk : en tverrkunstnerisk forestilling med lek og interaksjon

Tilgjengelig fra: Biblioteket - Kronstad KRON 792.022 6 Del; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 792.022 6 Del; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 792.0226 Del; Høgskulebiblioteket Stord STORD 792.07 Del

[Gå til referanse](#)

[Barnekultur](#)

Forfatter: Henriette Jæger (1975-) (redaktør/) **Bidragsyter/medforfatter:** Torgersen, Jan Ketil; Jæger, Henriette **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-51352-8 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo]

Utgivelsesår: 2016 **Sider:** 172 **Tagger:** Digital kopi **Offentlig kommentar:** Kap 10 (s 148-167): Waterhouse, A.H. (2016) Den gode barnehagekonserten. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket - Kronstad KRON 305.231 Bar; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 305.231 Bar; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 305.23 Bar; Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN Pensum - Dagslån 305.23 Bar; Høgskulebiblioteket Stord STORD 305.23 Bar

[Gå til referanse](#)

[Kunstpedagogisk utviklingsarbeid i barnehagen](#)

Bidragsyter/medforfatter: Thoresen, Elin; Møen, Inger-Lisa **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-2347-3

OCLC-nummer: (NO-OsBAS)150323853 **Utgiver:** Fagbokforlaget **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** 2019

Utgave: 1. utgave **Offentlig kommentar:** Kap 5 (s 73-86) Bernsen, A.S. (2019). Barnas lekerom i forandring og Kap 6 (s 87-100) Meyer, G. (2019). Alt og ingenting: INTRO som utviklingsarbeid i personalgruppa **Tilgjengelig**

fra: Biblioteket - Kronstad KRON 372.5 Kun; Biblioteket - Kronstad KRON Dagslån 372.5 Kun;

Høgskulebiblioteket Sogndal SOGN 707 Kun; Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum 372.21 Kun;

Høgskulebiblioteket Stord STORD Pensum - Dagslån 372.21 Kun

[Gå til referanse](#)

BLH1300 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H)

Studieprogram: Bachelor i barnehagelærerutdanning, heltid.

Course Code: UE_215_B LH1300_1_2020_HØST_1 **Course Name:** BLH1300 - Kunst, kultur og kreativitet (2020-H) **Course Year:** 2020

35 items in 6 sections

[Gå til liste](#)

Forming

[Gå til seksjon](#)

[I materialenes verden : perspektiver og praksiser i barnehagens kunstneriske virksomhet](#)

Forfatter: Waterhouse, Ann-Hege Lorvik **Type:** Bok **ISBN:** 9788245011791 **OCLC-nummer:**

(NO-TrBIB)120466643 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** cop. 2013 **Sider:** 189 s.

Offentlig kommentar: Kap. 3-7: s. 41-128. (87 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket Kjeller 372.5 Wa; Biblioteket P48 372.5 Wat

[Gå til referanse](#)

[Å skape gjennom forming : tema- og prosjektarbeid i barnehagen](#)

Forfatter: Furness, Karin **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-56115-4 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150284890

Utgiver: Cappelen Damm **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 264 s. **Offentlig kommentar:** Kap. 3 - 6, s. 114 - 241 (126 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 372.5 Fur

[Gå til referanse](#)

[Boka om kunst og håndverk i barnehagen](#)

Forfatter: Nina Scott Frisch (1954-) (/forfatter) **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-15-02766-1 **OCLC-nummer:**

(NO-OsBAS)150285498 **Utgiver:** Universitetsforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2018 **Sider:** 350 s.

Offentlig kommentar: Diverse kapitler, s. 67 - 151 (84 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 372.5 Bok; Biblioteket P48 Utlånt til annet bibliotek 372.5 Bok

[Gå til referanse](#)

[Å tegne sammen :](#)

Forfatter: Fønnebø, Bente **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-02-56873-3 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150290182

Utgiver: Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2019 **Sider:** 194 sider **Utgave:** 1.

utgave **Offentlig kommentar:** Diverse kapitler (58 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 372.52 Føn

[Gå til referanse](#)

[Kunstneriske bevegelser i barnehagen : de yngstes formgivning, bildeskaping og verksteder](#)

Forfatter: Fønnebø, Bente **Type:** Bok **ISBN:** 9788202406271 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0405293 **Utgiver:**

Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2014 **Sider:** 287 s. **Kommentarer:** På

omslaget: Kunst, kultur og kreativitet **Offentlig kommentar:** Diverse kapitler (96 sider) **Tilgjengelig fra:**

Biblioteket P48 372.5 Føn

[Gå til referanse](#)

[Samtidskunst i barnehagen](#)

Forfatter: A.M. Otterstad; N.Rossholt **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Tona Gulpinar **Boktittel:**

Barnhagelærerutdanningens kompleksitet - bevegelser i faglige perspektiver **Bokforfatter:** A.M. Otterstad;

N.Rossholt **ISBN:** 9788215019413 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)132412438 **Utgiver:** Universitetsforl

Utgivelsessted: Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2012 **Totalt antall sider:** 345 s. **Sider:** 215-227 (12 sider) **Tilgjengelig**

fra: Biblioteket P48 372.210711 Bar

[Gå til referanse](#)

[Blikk fra barnehagen](#)

Forfatter: Tona Gulpinar (1966-) **Type:** Bok **ISBN:** 978-82-450-1695-6 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:**

Bergen **Utgivelsesår:** cop. 2016 **Sider:** 281 s. **Kommentarer:** "Alle forfatterne av boka er deltakere i, eller har

vært assosiert til forskningsprosjektet Blikk for barn [Med blikk for barn] ...". - Forord, s. 5. **Offentlig kommentar:**

Diverse kapitler (29 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P35 372.21 BLI; Biblioteket P48 372.21 Bli

[Gå til referanse](#)

Forming: Anbefalt tilleggslitteratur: artikler/dokumenter og på fronter

[Gå til seksjon](#)

[Barns bildeskaping : utvikling og forutsetninger](#)

Forfatter: Gullberg, Vivian Hernar **Type:** Bok **ISBN:** 8290909101 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)092893376

Utgiver: Høgskolen Stord/Haugesund **Utgivelsessted:** [Rommetveit] **Utgivelsesår:** 1995 **Sider:** 208 s. **Offentlig**

kommentar: (18 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket Kjeller 372.5 Gul; Biblioteket P35 372.52 GUL; Biblioteket P48 155.413 Gul; Helsefagbiblioteket P32 372.52 Gu

[Gå til referanse](#)

[Fremmed fugl](#)

[Barnehagefolk](#)

Forfatter: Rønnes, K. **Type:** Artikkel **ISSN:** 1500-6905 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)980612608 **Utgiver:** Habitus

og Pedagogisk forum **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2007 **Sider:** 60-63 **Årgang/Volum:** 23 **Hefte:** 4

Offentlig kommentar: (4 sider)

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Estetiske formelementer og funksjoner](#)

Forfatter: Waterhouse, A-H. L. **Type:** Bokkapittel **Bokforfatter:** Waterhouse, A-H. L. **Utgivelsesår:** 2011-2012

Offentlig kommentar: (4 sider)

[Gå til referanse](#)

[Barn, kunst, kunstnere: barns ekspressive språk - Albert Burris kunstneriske uttrykk](#)

Forfatter: Vecchi, V.; Goudi, C **Type:** Bok **ISBN:** 9788245009194 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)151383170

Utgiver: Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** cop. 2010 **Sider:** 157 s. **Kommentarer:** Originalutg.

2004 utgitt samtidig på italiensk og engelsk **Offentlig kommentar:** Diverse kapitler **Tilgjengelig fra:** Biblioteket

P48 704.05 Bar

[Gå til referanse](#)

Drama

[Gå til seksjon](#)

[Barnekulturens iscenesettelser 1: Lekens dynamiske verdener](#)

Forfatter: Guss, Faith Gabrielle **Type:** Bok **ISBN:** 9788202451400 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0425040

Utgiver: Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 184 s. **Bind/Volum:** 1

Offentlig kommentar: Kap. 1-6 + App 2 (118 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 792 Gus

[Gå til referanse](#)

[Lek, dans og teater](#)

Forfatter: Hernes, L., Horn, G. & Reistad, H **Bidragstyper/medforfatter:** Nøst, Arne **Type:** Bok **ISBN:**

8275220270 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)130817457 **Utgiver:** Tell **Utgivelsessted:** Vollen **Utgivelsesår:** cop.

1993 **Sider:** 182 s. **Kommentarer:** Opplagshistorikk: 2. oppl. 1995 **Offentlig kommentar:** S. 11-91 og s.

103-110 (87 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 792 Her; Biblioteket Kjeller 372.66 He; Biblioteket P35

792.022 HER

[Gå til referanse](#)

[Med kjærlighet til publikum : kunst for barn under tre år](#)

Forfatter: Hernes, L., Os, E. & Selmer-Olsen, I. **Bidragstyper/medforfatter:** Selmer-Olsen, Ivar, **Type:** Bok **ISBN:**

9788202258405 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0260597 **Utgiver:** Cappelen akademisk **Utgivelsessted:** Oslo

Utgivelsesår: 2010 **Sider:** 189 s. **Offentlig kommentar:** Kap. 1-4, s.15-67 (52 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket

P48 707.1 Her

[Gå til referanse](#)

[Kroppen i lek og læring : sirkus i barnehage og skole](#)

Forfatter: Jensen, M. & Osnes, H. **Bidragstyper/medforfatter:** Osnes, Heid, **Type:** Bok **ISBN:** 9788245005202

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)143620215 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:** Bergen **Utgivelsesår:** cop. 2009

Sider: 220 s. **Offentlig kommentar:** Kap. 3 - 4, s. 47-100 (53 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 792.071

Jen

[Gå til referanse](#)

[Dukkenes magi : teaterdukker fra barnehager til frie grupper](#)

Forfatter: Mykle, Bjørg **Bidragstyper/medforfatter:** Braanaas, Edvarda **Type:** Bok **ISBN:** 8253016204

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)100451764 **Utgiver:** Pax **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** c1993 **Sider:** 192 s.

Offentlig kommentar: S. 27-84, 95-103, 116-126, og 156-168 (82 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48

745.592 Myk; Biblioteket Kjeller 791.5 My

[Gå til referanse](#)

[Nya berättarboken](#)

Forfatter: Ärnröm, Ulf. **Type:** Bok **ISBN:** 9789170186295 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)101420552;

101420552-47bibsyst_network **Utgiver:** BTJ förlag **Utgivelsessted:** Lund **Utgivelsesår:** 2008 **Sider:** 112 s.

Tagger: Digitalisert **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 808.543 Ärn

[Gå til referanse](#)

Fellespensum

[Gå til seksjon](#)

[Kunst, kultur og kreativitet : kunstfaglig arbeid i barnehagen](#)

Forfatter: Bakke, K., Jenssen, C. & Bergraf, A. S. (Red.) **Bidragster/medforfatter:** Jenssen, Cathrine, **Type:**

Bok **ISBN:** 978-82-450-2147-9 **OCLC-nummer:** (NO-OsBAS)150222973 **Utgiver:** Fagbokforl **Utgivelsessted:**

Bergen **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 257 s. **Utgave:** 2. utg. **Kommentarer:** 1. utg. 2011 **Offentlig kommentar:**

Kap. 1, 3, 4 og 5 (112 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 707.1 Kun

[Gå til referanse](#)

[Småbarnspedagogikk : fenomenologiske og estetiske tilnærminger](#)

Forfatter: Synnøve Haugen ; Gunvor Løkken 1952- ; Monika Röthle 1951- ; Gerd Abrahamsen 1941-

Bidragster/medforfatter: Abrahamsen, Gerd, **Type:** Bok **ISBN:** 9788202409203 **OCLC-nummer:**

(NO-OsBA)0343257 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2013 **Sider:**

294 s. **Utgave:** 2. utg. **Kommentarer:** 1. utg. Oslo : Cappelen akademisk, 2005 **Offentlig kommentar:** Kap. 2 (s.

24-38) og kap. 14 (s. 237-251) (30 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket Kjeller 372.21 Små; Biblioteket P48 372.21

Små

[Gå til referanse](#)

[Improvisasjon - et verktøy for å forstå de yngste barnas medvirkning i barnehagen?](#)

Barn

Forfatter: Myrstad, A., & Sverdrup, T. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2009 **Sider:** 51-68 **Hefte:** 2 **Offentlig**

kommentar: (29 sider)

[Gå til referanse](#)

[Barnekultur: kultur for, av og med barn](#)

Forfatter: Henriette Jæger 1975- ; Jan Ketil Torgersen 1969- **Bidragster/medforfatter:** Torgersen, Jan Ketil,

Type: Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Jæger, Henriette ; Hopperstad, Marit Holm ; Torgersen, Jan Ketil **Boktittel:**

Barnekultur **Bokforfatter:** Henriette Jæger 1975- ; Jan Ketil Torgersen 1969- **Kapittelnummer:** 1 **ISBN:**

978-82-02-51352-8 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2016 **Totalt**

antall sider: 172 s. **Sider:** 11-26 **Redaktør:** Jæger, Henriette ; Torgersen, Jan Ketil (red.) **Utgave:** 1. utgave

Tagger: Digitalisert **Offentlig kommentar:** (17 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 305.23 Bar; Biblioteket

P48 Utlånt til annet bibliotek 305.23 Bar

[Gå til referanse](#)

Musikk

[Gå til seksjon](#)

[Barnet og musikken : innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter](#)

Forfatter: Sæther, M. & Angelo, E. **Bidragster/medforfatter:** Angelo, Elin, **Type:** Bok **ISBN:** 9788215019611

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)132590255 **Utgiver:** Universitetsforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2012

Sider: 191 s. **Utgave:** 2. utg. **Kommentarer:** Opplagshistorikk: 3. oppl. 2016 **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48

780.71 Sæt

[Gå til referanse](#)

[Det kommer musikk ut av hullet!](#)

Barnehagefolk

Forfatter: Ese, K. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2008 **Hefte:** 3

[Gå til referanse](#)

[Av glede lager vi musikk : sang og rytmikk for barnehage og småskole](#)

Forfatter: Ese, Kirsti **Bidragster/medforfatter:** Ese, Kirsti, **Type:** Musikktrykk **ISBN:** 9788270935604

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)112886418 **Utgiver:** Norsk Musikforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** c2007

Totalt antall sider: 87 s. **Sider:** 77-85 **Tagger:** Digitalisert **Kommentarer:** NMO : 12407 **Tilgjengelig fra:**

Biblioteket Kjeller 780.7 Es; Biblioteket P48 780.71 Ese

[Gå til referanse](#)

[Samme gamle sanger om de samme gamle ting](#)

[Barnehagefolk](#)

Forfatter: Haukenes, S. og Hagen, L. A. **Type:** Artikkel **Utgivelsesår:** 2013 **Årgang/Volum:** 3

[Gå til referanse](#)

[Barns spontansang – læring, kommunikasjon eller "selvets teknologi"?](#)

Forfatter: Knudsen, Jan Sverre **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Knudsen, J. S. **Boktittel:** Perspektiver på musikk og helse : 30 år med norsk musikkterapi **Bokforfatter:** Knudsen, Jan Sverre **ISBN:** 9788278530528

Utgiver: Norges Musikkhøgskole **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2008 **Sider:** 161-170 **Redaktør:** E. Ruud & G. Trondalen **Kommentarer:** Oslo: senter for musikk og helse **Offentlig kommentar:** (9 sider)

[Gå til referanse](#)

[Forskjeller og fellesskap : musikk med små barn i et flerkulturelt perspektiv](#)

Forfatter: Knudsen, Jan Sverre **Bidragster/medforfatter:** Otterstad, Ann Merete, **Type:** Bokkapittel

Kapitelforfatter: Knudsen, J. S. (1955-,) **Boktittel:** Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold : fra utsikt til innsikt

Bokforfatter: Knudsen, Jan Sverre **ISBN:** 9788215013619 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)120296861;

(NO-TrBIB)081033427; 081033427-47bibs_network **Utgiver:** Universitetsforl **Utgivelsessted:** Oslo

Utgivelsesår: c2008 **Totalt antall sider:** 316 s. **Sider:** 252-263 **Redaktør:** A. M. Otterstad **Kommentarer:**

Opplagshistorikk: 2. oppl. 2011 (Nkr 399.00); Medforfattere: Aslaug Andreassen Becher ... et al. **Offentlig**

kommentar: (10 sider) **Tilgjengelig fra:** Helsefagbiblioteket P32 370.117 Pro; Biblioteket Kjeller 370.117 Pr;

Biblioteket P35 370.117 PRO; Biblioteket P48 370.117 Pro

[Gå til referanse](#)

[I lyden bor barnet, i barnet bor lyden : om små barns forhold til musikk](#)

Type: Bokkapittel **Kapittelforfatter:** Vist, Torill **Boktittel:** Småbarnspedagogikk : fenomenologiske og estetiske tilnærminger **ISBN:** 978-82-02-40920-3 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0343257 **Utgiver:** Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2013 **Totalt antall sider:** 294 s. **Sider:** 85-101 **Redaktør:** Haugen, Synnøve ; Løkken, Gunvor ; Røthle, Monika **Utgave:** 2. utg. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket Kjeller 372.21 Små; Biblioteket P48 372.21 Små

[Gå til referanse](#)

[Joik](#)

Bidragster/medforfatter: Brunsvik, Geir, **Type:** Bokkapittel **Kapittelforfatter:** Graff, Ola **Boktittel:** Ekko 1 : musikkorientering VK 1 **Kapittelnummer:** 7 **ISBN:** 8205266611 **OCLC-nummer:** (WOACT)0000011289; (NO-TrBIB)112105297; (NO-TrBIB)00079449x; 00079449x-47bibs_network **Utgiver:** Gyldendal **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2000 **Totalt antall sider:** 360 s. **Sider:** 261-279 **Utgave:** Bokmål[utg.]; Bokmål[utg.] **Offentlig kommentar:** (5 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 780.9 Ekk

[Gå til referanse](#)

[Musikk og andrespråk : norsktilegnelse for små barn med et annet morsmål](#)

Forfatter: Kulset, Nora Bilalovic **Type:** Bok **ISBN:** 9788215025100 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0440539 **Utgiver:** Universitetsforl **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** 119 s. **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 780.71 Kul

[Gå til referanse](#)

[Sangrepertoar](#)

Type: Dokument **Offentlig kommentar:** (50 sider)

[Gå til referanse](#)

Pedagogikk

Tilsammen ca. 165 sider

[Gå til seksjon](#)

[Relasjonens betydning i barns lek](#)

Bidragstyper/medforfatter: Lillemyr, Ole Fredrik; Foss, Else **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Alvestad, Torgeir **Boktittel:** Til barnas beste : veier til omsorg og lek, læring og danning **Kapittelnummer:** 3 **ISBN:** 9788205425552 **OCLC-nummer:** (NO-OsBA)0295036; (NO-TrBIB)130169625; 130169625-47bibs_network
Utgiver: Gyldendal akademisk **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** 2013 **Totalt antall sider:** 267 s. **Sider:** 56-75 **Tagger:** Digitalisert **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P35 372.21 TIL; Biblioteket P48 372.21 Til

[Gå til referanse](#)

[Magiske samlingsstunder](#)

Forfatter: Brendeland, Trude Anette **Type:** Bok **ISBN:** 9788273911551 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)094089175
Utgiver: Pedagogisk forum **Utgivelsessted:** Oslo **Utgivelsesår:** cop. 2009 **Sider:** 203 s. **Offentlig kommentar:** Kap. 1 og 4 (57 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P48 372.21 Bre

[Gå til referanse](#)

[Små barns medvirkning i samlingsstunder](#)

[Nordisk Barnehageforskning](#)

Forfatter: Brit Johanne Eide ; Ellen Os ; Ingrid Pramling Samuelsson **Type:** Artikkel **ISSN:** 18909167 **Utgiver:** Høgskolen i Oslo og Akershus **Utgivelsesår:** 2012 **Årgang/Volum:** 5 **Hefte:** 4 **DOI:** 10.7577/nbf.320 **Offentlig kommentar:** (20 sider)

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](http://eu01.alma.exlibrisgroup.com)

[Gå til referanse](#)

[Sosial fantasilek : kompetanse for livet](#)

Forfatter: Ruud, Ellen Birgitte **Type:** Bok **ISBN:** 9788202341237 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)111856310
Utgiver: Cappelen Damm akademisk **Utgivelsessted:** [Oslo] **Utgivelsesår:** 2012 **Sider:** 101 s. **Offentlig kommentar:** (88 sider) **Tilgjengelig fra:** Biblioteket P35 155.418 RUU; Biblioteket P48 155.418 Ruu; Helsefagbiblioteket P32 155.418 Ruu

[Gå til referanse](#)
